

GHENDTSCHÉ TYDINGHEN

**Tweemaandelijks Tijdschrift van de Heemkundige en Historische
Kring Gent V.Z.W.**

31e jaargang nr. 1

15 januari 2002

INHOUD

- Joseph De Vuyst: Het Geheim Leger vecht. 3e en laatste deel.	2
- Louis Maeterlinck: Inventaire Archéologique. De bekroning van de Heilige Rosalie, door Gaspard De Craeyer.	18
- Daniël Van Ryssel: Ik zou daar een boek kunnen over schrijven. De charmes van dagelijksheid. (Vervolg).	20
- Hugo Collumbien: Gentse Memoriedagen: 18 en 19 Mei.	30
- Eddy Levis: 't Gentsch spant de kruune! Waar de Gentsche Sterre bleef stille staan.	37
- Herdenkingsdagen 2002.	49
- Bibliografie.	50
- Vraag en Antwoord.	54
- Lezers schrijven ons.	55
- Dit bestaat niet meer	56

HET GEHEIM LEGER VECHT

Een geïllustreerde, aangevulde en verbeterde versie van Joseph De Vuyst's dagboek. 3de en laatste deel.

7 Oktober... Rond 5 uur krijgen we een bui mortieren op onze stelling. Drie granaten slaan precies in, onmiddellijk vóór onze schietstellingen, in den gracht. Alle manschappen zijn ongedeerd, doch het slijk zit hen tot in het haar.

Van 6 tot 8 uur wordt met man en macht gewerkt aan de toegangswegen naar de stellingen. Alle grachten zijn boordevol en wat in den beginne maar een grachtje was is thans een rivier geworden. De noodbruggetjes die we hadden gebouwd zijn 's nachts weggedreven en moeten verlengd. De nachtwacht komt met een natte kazak binnen; was door de beek moeten waden.

Rond 10 uur: opdracht lichte gevechtspatrouille naar ['Fort Raepschot'] en deze [hoeve] gansch den dag bezetten. Met zeven man trek ik er op uit: Charles Verachtert, Jules Laforce, Maurice Van den Berghe, Florent Meysman, Maurice Vlaeminck, René De Meyer, Gérard Iterbeke. Ongehinderd bereiken we ons objectief. Alle hoekjes en kanten worden onderzocht. Ledige [hulzen], etensresten en dekens getuigen van het verblijf der Duitschers. De hoeve is slechts van den kanaaldijk gescheiden door een drie meter breede beek. Een noodbrugje geeft toegang tot den kanaaldijk. Gauw ga ik eens kijken op den dijk en ontdek een M.G.-stelling 10 M. rechts van mij, ze is verlaten doch wordt gebruikt (ledige hulzen). 200 M. verder een [roeiboort] langs onzen kant van het kanaal; de vijand was dus in patrouille door het kleine dijkboschje.

Dit 'boschje' lag toen aan de voet van de Schipdonkvaart-zuid, ten oosten van de Leestjesstraat.

We verwittigen door koerier [het[H.Q.: schildwachten worden uitgezet.

's Namiddags zendt peleton "Minouche" een patrouille uit naar het boschje onder bevel van mijn vriend sergeant Gustaaf Geirnaert. Wij houden den dijk in het oog en bezetten het M.G.-nest dat dezen morgen werd ontdekt. Opeens vuurschoten rechts van ons. Patrouille Geirnaert werd onder vuur genomen. Hij zelf kreeg een schot door het hoofd en stierf den heldendood. Z'n mannen brengen hem binnen de linies. Wij verliezen een dappere, trouwe kameraad, steeds op de bres en in 1^e lijn sinds [4] September '44.

Rond 17 uur, krijgen we bevel terug te keeren naar onze oorspronkelijke stelling. 's Avonds en 's nachts kalmte tot middernacht.

8 Oktober... Vanaf 2 uur; groote bedrijvigheid en vuren al wat vuren kan. De Canadeezen vreezen hevigen druk van den vijand in onze richting, ingevolge het aandringen der Canadeesche bataljons die te St.- Laureins over het kanaal zijn geraakt en oprukken in de richting Sluis.

De Canadese eenheden waren niet 'te St.- Laureins over het kanaal geraakt', maar, zoals eerder beschreven, ten zuidoosten van Strobrugge. Met het 'aandringen der Canadeesche bataljons' bedoelt De Vuyst de pogingen die *The Canadian Scottish Rifles* en *Regina Rifles* ondernamen om hun respectievelijke bruggenhoofden te verenigen.

Lt. Johannesson komt mij speciaal opzoeken en vraagt me of ik de verzekering kan geven dat de Duitscher niet doorkomt langs onzen kant. Daar geef ik hem ons woord op; geen voet gaan we achteruit. Sterke Duitse patrouilles trachten een opening te vinden, doch onze mannen slaan alles af. Rond 7 uur regent het mortierbommen op onze stellingen en achterlijnen. [Het] H.Q. [van de compagnie] wordt door verscheidene treffers getroffen. Een Canadees wordt gedood, een andere en Léon Geirnaert (broer van Gustaaf) gewond. Een [*Bren carrier*] en twee [voertuigen] zijn onbruikbaar. De familie Geirnaert wordt hard geteisterd.

Volgens het *War Diary* van *The Lake Superior Regiment* waren er vandaag geen verliezen! Wel staat op datum van 7 oktober: "*Pte. (soldaat) A.H. Robins and one Belgian (Gustaaf Geirnaert?) were killed and two Belgians (Léon Geirnaert en ?) were wounded.*"

'k Vergeet nog te vermelden dat rond 3 uur, Canadeesche vlammenwerpers op tanks geplaatst heel het boschje rechts van ['Fort Raepschot'] uitbranden.

Er waren geen 'vlammenwerpers op tanks', of zogenaamde *Churchill Crocodiles*, in de sector aanwezig; wel *Wasps* (vlammenwerper op *carriers* gemonteerd). Het *Lake Superior Regiment* beschikte inderdaad sinds 3 oktober over 6 *Wasps*, onder de leiding van luitenant Emmett. Volgens hun oorlogsdagboek werden vandaag twee *Wasps* omstreeks 22.00 uur ingezet.

Het was een feestelijk zicht, regelmatig flitsen spuiten vuur, als een mes zoo scherp, door het boschje. Tusschen het geratel van rupskettingen en het getikke-takke-tak der mitrailleusen.

De dag [8 oktober, tussen 07.00 en 22.00 uur] bracht weer kalmte. De mannen konden wat rusten en die rust was dringend noodig. Iedereen was doodmoede. Eens kunnen slapen, uren aan een stuk, daar hebben de manschappen

meer dan behoefte aan. De jongens zijn automaten geworden. Slechts een spannend gevechtsmoment doet [hen] totaal frisch wakker worden. Sinds 4 Oktober jl. werd gemiddeld twee uur per dag geslapen. Sommigen sliepen in 't geheel niet. Ik zelf kon gewoonweg niet slapen. Altijd in de schietstelling, werken of schieten en, eens afgelost, patrouilles. Toch werd er niet gemord in mijn elitepeleton, en iedereen was steeds bereid om zich totaal te geven voor gelijk welke opdracht.

9 Oktober... De mist kwam 's nachts geweldig dik opzetten. Rond 1 uur bij mijn eerste ronde, geraakte ik tot twee meter van de putten zonder gezien te worden door de bezetting. Gevolg daarvan was dat alle manschappen, half boven hun stelling, hun oogen zaten moe te kijken in die potdichte witheid. Voor mij was het trouwens ook geen pleziertje. M'n radiopost 36 op de borst en de revolver in de hand, kon ik ieder oogenblik, tusschen twee schietstellingen in, op een Duitse patrouille botsen. Voeg daarbij dat het water al langsom meer terrein won, en men regelmatig ergens tot aan de knieën of tot aan de borst in het water schoot. In vaste kadans vuurde onze [*Bren*]ploeg op vooraf gerepereerde doelen, en verwisselde af en toe van schietstelling.

Normaal was een *Bren Group* uit een korporaal en twee soldaten samengesteld, waarvan er één de *Brengun* bediende.

De morgen was anders reuzekalm, doch er scheen zoo'n geheimzinnigheid over het [niemandslan] te hangen dat niemand op z'n gemak was. Rond 5 u. 30 komt Jules Laforce me berichten dat tusschen post 1 en 2, 5 door de Duitschers gegraven kuilen werden opgemerkt. Deze waren dus tot binnen onze lijnen geraakt en van weerszijden had niemand iets gezien. Vandaag zou het een rustige dag worden. Ik kon slechts een viertal schildwachten in de stelling laten en al de overigen doen slapen tot in den namiddag. Zoolang het daglicht was, werd er quasi geen schot gelost. Eerst rond 19 uur begon het spektakel opnieuw en gevechtspatrouilles van den vijand beukten weer tegen onze wachtposten. De mist kwam rond 24 uur opzetten en dat maakte weer een einde aan het lawaai. In de plaats kwam weer het onzekere, de geheimzinnigheid van een potdichte mist.

Na het optrekken van de ochtendmist werd het vandaag een zonnige dag. Ook voor de 7^e Canadese brigade, waartoe *The Canadian Scottish Rifles* en *Regina Rifles* behoorden: hun bruggenhoofden waren uiteindelijk verenigd. Het zou echter nog tot vrijdag 13 oktober duren alvorens de Canadezen verder zouden oprukken, richting Ede en Aardenburg.

10 Oktober... Regelmatig deed ik m'n sergeanten contact houden met de verschillende wachtposten. Tot 6 u. 30 bleef alles zeer kalm. Dan kwam een vlaag mortierbommen opzetten. Ze verspilden hun kruut maar, want niets speciaals werd geraakt en niemand gewond. Van het oogenblik dat ge onder den grond ligt kunnen deze dingen trouwens weinig of geen kwaad.

Rond 9 uur conferentie bij [compagniescommandant], met [verbindingsofficieren]. De kanaaldijk moest andermaal verkend en zoo mogelijk alle loopgrachten vóór onzen sector bruikbaar gemaakt. Met zes man vertrek ik tegen 10 uur. Ongehinderd wordt het kanaal bereikt. Thans blijkt het onbetwistbaar dat de vijand zich in den dag niet meer regelmatig over het kanaal waagt. Ik stel mijn mannen in dekking op en onderzoek persoonlijk, meter voor meter de loopgrachten [foto 15]. Eén net van mijnen en [boobytraps] is verspreid door al de loopgrachten. Alles wordt ontladen en gewoon op zijn plaats gelaten.

15. Schipdonkvaart-zuid, 26/04/99. 200 m ten westen van 'Fort Raepschot' vond mijn zoon Patrick de resten van deze loopgraaf. (Foto J-P. Marchal)

'k Wou maar dat we zoo gauw mogelijk den kanaaldijk konden bezetten. Opeens mitrailleurvuur van den overkant [de middendijk], onmiddellijk beantwoord door [stenguns] van onzen kant. Ik ga eens kijken en zie een Duitser in een loopgracht springen schuin over het kanaal, 30 M. verder. Gauw gooi ik een paar Duitse granaten naar zijn kop en profiteer van de ontploffingen om ongezien bij m'n mannen te geraken. Het blijft bij een paar buien

9 mm. en zonder verliezen melden we het gelukken van onze opdracht in het H.Q.

's Namiddags braken een paar mortierbommen de stilte. Twee [Canadese] motorrijders die eens tot bij ons kwamen kijken worden lichtjes door granaatsplinters getroffen. Eén van de stakkers was dan nog wel getroffen aan het zitvlak. Onze dokter verzorgt hen en ze kunnen op eigen middelen nog wel thuis geraken. Deze met het geschonden zitvlak doet het rechtstaande op z'n pedalen. Rond 17 u. wordt ['Fort Raepschot'] andermaal door Duitse M.G.-nesten bezet en hun buien jagen over onze stellingen. 't Beloofd weer mooi te worden. Opeens worden we ook onder vuur genomen van uit de beruchte weerstandseilandjes vóór ['Fort Raepschot']. Onze jongens hebben geleerd niet noodeloos hun poeder te verschieten en slechts als een Mof zich een beetje blootgeeft kraken onze geweren of [*Brenguns*]. Tot 21 u. 30 blijft het schieten aanhouden. Maurice Van den Berghe ontdekt intusschen een Duitse patrouille die in de diepte, uiterst links van onzen sector, terug trekt. "Als de Duitschers mij vannacht niet laten slapen, krijgen ze een proces-verbaal voor nachtlawaai" zegt onzen Doc.

Vandaag stuurde luitenantgeneraal Jules Pire (opperbevelhebber van het Geheim Leger) een proclamatie aan zijn troepen waarin hij de demobilisatie van het Geheim Leger aankondigde. De demobilisatie zou , behalve voor de manschappen die nog in de *Festung Schelde-Süd* ingezet waren (zoals de '*Groupe Mobile La Sarcelle*'), op 15 oktober 1944 ingaan.

11 Oktober... In den vroegen morgen lichten mist. Af en toe Duitse M.G.-buien. In de verte, rechts van ons raast het gevecht in volle hevigheid. De Canadeezen schijnen langs om dichter te geraken over het kanaal.

Het wordt een zonnige dag. Alle beschikbare mannen worden aan het werk gezet voor het herstellen der verbindingspaden. Stilaan worden we zoowat van alles afgezonderd door het steeds stijgende water. We zijn echte modder-ratten geworden. Takkenbosschen en draineeren bij middel van grachtjes, laten om den duur toch een doorgang vrij.

's Middags opdracht: in gevechtspatrouille naar den kanaaldijk, tot dekking van peleton "Minouche" dat ['Fort Raepschot'] moest bezetten. Alles verloopt normaal. Slechts af en toe onder vuur genomen door Duitse [sluipschutters]. Rond 19 uur iedereen terug naar z'n oude stelling.

De linkervleugel van mijn sector wordt derwijze veranderd dat hare lijn een hoek van 125° maakt met mijn rechtervleugel. In de vallende duisternis zijn mijn mannen aan het graven. Gansch den avond lost de vijand geen schot meer.

Om 23 uur wordt ik naar het H.Q. geroepen. Lt. Johannesson beveelt mij drie rare patrouilles. Men vermoedt dat de Duitschers zich achteruit getrokken hebben en de kanaalstellingen hebben verlaten. Om 0.30 u. eerste patrouille tot 50 M. vóór den kanaaldijk. Alle 50 M. zich opstellen en een paar buien vuren, teneinde te zien of de Duitschers antwoorden. Om 3 uur zelfde patrouille. Om 6.30 u. zelfde en laatste patrouille doch deze keer met onderzoek van den kanaaldijk over zijn gansche breedte, binnen den compagniesector.

12 Oktober... Acht man bieden zich aan voor de operatie. Iedereen goed voorzien van munitie en granaten. Grootst mogelijke stilte, rinkelende voorwerpen uit de zakken, een laatste cigaret en we zijn weg. In ganzenpas slingert de kolonne langs het struikgewas. 50 M. verder plooiën we open en neemt ieder een schietstelling. Ik snuit zachtjes m'n neus, en daar kraakt het uit alle vuurmonden. Bliksemsnel verplaatst elke schutter zich achter een andere dekking. Wij wachten één minuut. Geen enkel schot van den vijand antwoordt. Wij verzamelen terug in ganzenpas, 20 M. meer naar rechts en hernemen onze wandeling. 50 M. verder, en nogmaals 50 M. verder, zelfde spelletje, nooit antwoord. Om 1 u. 30 zijn we weer in 't cantonnement. Persoonlijk breng ik verslag uit bij Lt. Johannesson, die onmiddellijk per radio doorgeeft naar 't H.Q.

Om 3 uur, tweede vertrek. Thans zou tot bij het kanaal gegaan worden en vandaar naar rechts tot 50 M. van ['Fort Raepschot'], om langs mijn uiterste post rechts, binnen te komen. Andermaal geen antwoord. Om 4 u. 30 terug in 't cantonnement. De gevaarlijkste karwei scheen gedaan. Jules Laforce vergezelt me tot bij Lt. Johannesson en na het verslag blijven we gezellig een cigaret rooken teneinde den tijd te dooden tot 6 uur.

Een weinig voor 6 u. 30 nemen we afscheid en vinden de manschappen in mijn P. C., klaar voor de laatste opdracht. Niemand dacht dat het voor twee onzer mannen inderdaad "de laatste" opdracht zou zijn.

Ongehinderd bereiken we den kanaaldijk. Ik ga eerst zelf eens bovenkijken en plaats mijn [Bren]ploeg in den M.G.-put boven op den dijk. Hun opdracht was, den overkant [de middendijk] in 't oog te houden en den vijand onder vuur nemen als hij zich vertoont, als dekking voor de fuseliersploeg die intusschen gansch den dijk verkennt. Korporaal André David beveelt de [Bren]ploeg. Met m'n fusilleurs verken ik intusschen den dijk. Alle loopgrachten waren verlaten; aan den overkant geen beweging. Als wij bij het terugkeeren nog 150 M. van ons vertrekpunt zijn, opeens gewerschoten gevolgd door geratel van automatische wapens. Ik zie David op den dijk springen en teeken doen van dekking te zoeken met mijn mannen. Men verwittigt mij dat de [Bren]schutter Iterbeke getroffen werd. Bevel: alle mannen in dekking en in

tirailleurvorm opgesteld links en rechts van de M.G.- put. Om in de put te geraken moet men 3 M. open terrein over. In een sprong ben ik erover en bij mijn [*Bren*]ploeg. Iterbeke is gesneuveld, een schot door het hoofd; een roekelooze onvoorzichtigheid kostte hem het leven. Korporaal David kreeg een kogel op een knop van zijn broek, die daar bleef steken. Onze korporaal had wonder geluk gehad. Intusschen wordt duchtig geschoten. De Duitschers zitten in M.G.- putten en loopgrachten, tusschen de wilgestruiken aan den overkant [middendijk]. Opeens vertoont Jules Laforce zich in de struiken van de dijkhelling en wil over de open ruimte tot bij mij geraken. Zijn sprong is echter te kort, in 't midden aarzelt hij een seconde. De vijand treft hem in de borst en als een zak valt hij neer. Samen met Charles Verachtert slaag ik er in hem in veiligheid te brengen in de M.G.- put. Wij rukken zijn blouse [battle-dress] en hemd open. De kogel is de borst ingegaan, en door de long naast het hart uitgekomen. In der haast leggen we een noodverband. Ik vrees het ergste voor hem. In allerijl wordt om dokter en aalmoezenier gestuurd, alsmede om een [*Bren carrier*] voor transport. Nog een kwartier ligt Jules in doodstrijd. Zijn laatste woorden spraken van z'n vader, politiek gevangene in Duitschland, die hij thans niet zelf zou kunnen bevrijden, van z'n kindje dat alle dagen kon geboren worden van z'n vriend Raph die hij verlaten ging. Wij hingen immers aan elkaar als twee broers en vochten sinds [4] September, zij aan zij in AL de gevaarlijke opdrachten die er te doen waren geweest. Dapperder en trouwer kameraad heb ik niet gekend, het A.S. was zijn geloof en zijn liefde, thans had ook hij het grootste offer gebracht.

Daar komt onze Doc met z'n helpers. Samen slagen we erin, plat op den buik, de twee doode kameraden uit den M.G.- put van den kanaaldijk te brengen. Een paar "snipers"-ballen [kogels van sluipschutters] zingen rond onze ooren. Zonder verdere verliezen bereiken we het H.Q. Met moeite tranen weerhoudend breng ik verslag uit aan Lt. Johannesson: opdracht volbracht, Duitschers bezetten nog steeds de middenste kanaaldijk. Verliezen: twee dooden: Iterbeke en Laforce [foto 16].

"You remember Jo, we had a chat [babbeltje] together with this fellow, about 4 hours ago" en Lt. Johannesson herinnerde zich onze goeien vriend en wist hoe groot het verlies voor me was, alsmede voor de "Belgian Coy" in zijn geheel.

Tot den middag blijft het verder kalm. De mannen werken zwijgend aan hun onder water gelooopen verbindingswegen. Deze morgen zou nog zoo gauw niet vergeten worden. Er was een hoofdschakel weggerukt uit de krans die Peleton "Raph" vormde.

16. Moerkerke, 23/09/97. Dit kapelletje staat aan de kruising Scheewege met Strijktiende. Op de voorgevel hangt een gedenkplaat ter herinnering aan de drie verzetsstrijders die iets verderop sneuvelden: Gustaaf Geirnaert, Gérard Iterbeke en Jules Laforce. (Foto J-P. Marchal)

Rond 14 uur weer Duitschers in de vermaledijde dijkhoeve. Waarom mogen wij nog steeds de kanaaldijk niet bezetten, dan kwam er geen Duitscher meer over. Heel de namiddag zingen de M.G.'s hun treurig lied en blaffen de mortieren.

13 Oktober... Om 2 uur Duitse patrouille vóór de stelling. Onze twee [*Brenguns*] nemen ze onder kruisvuur, en ze gaat lopen. Rond 4 u. 30 mortieren op rechtsche posten. Geen verliezen; één bom neemt een loopbrug mee. Verder gansch den dag kalmte over gansch den sector. Aangezien het regelmatig regent tegenwoordig, trachten we alle putten te overdekken met golfplaten. Met man en macht wordt gewroet; een stapel rijshout van den boer moet het ontgelden. Stafofficieren van het A.S./Zone III komen de [compagnie] bezoeken en nemen ook een kijkje in de stellingen. Het wordt een dag zonder einde.

Vandaag werden de lichamen van Gérard Iterbeke en Jules Laforce naar het Gents militair hospitaal (toen aan de Antonius Triestlaan) overgebracht. Zodoende konden de families hun geliefde op eigen gemeente begraven i.p.v. in Moerkerke.

“Vóór ons vertrek uit Gent had ik met Aimé De Paepe alle zetels — behalve deze van de chauffeur uiteraard — uit ons ‘Opelleke’ (een Opel de Luxe Super Six) verwijderd”, herinnert zich Carolus Vande Velde [foto 17].

17. St.-Amandsberg, H. Hartstraat. Op 14/12/44 lieten Aimé De Paepe (links) en Carolus Vande Velde zich voor een laatste keer aan hun *Opelleke* fotograferen. (Kopie C. Vande Velde)

“Toen wij Moerkerke bereikten”, vervolgt Vande Velde “begroette ons een diep ontroerde Raph en begeleidde ons stilzwijgend naar een soort kippenhok waarin de lichamen van Gérard Iterbeke en Jules Laforce lagen [foto 18]. Inderhaast werd de koffer van ons ‘Opelleke’ met een laag stro bedekt. Bij gebrek aan ruimte moesten wij beide lichamen (met een tussenlaag stro) op elkaar leggen.”

14 Oktober... Onze goede kameraden van het “Lake Superior Regiment” gaan ons verlaten. Zij vertrekken nog dezen namiddag naar onbekende bestemming. Het wordt [in]pakken en afscheid nemen. Lt. Johannesson komt met mij mede naar zijn P.C. en zegt “Good luck” aan al m’n jongens. Een borrel rhum bezegelt de oude vriendschap, adressen worden geruild en daar rollen de [*Bren carriers*] weg met onze vrienden. Zouden we mekaar nog ontmoeten?

18. Moerkerke, 13/10/44. Carolus Vande Velde nam deze foto van Gérard Iterbeke (links) en Jules Laforce (rechts) in het 'kippenhok', alvorens de lichamen in de koffer van het *Opelleke* te bergen.

Het *Lake Superior Regiment* werd rond 13.00 uur door het *3rd Anti-Tank Regiment (Royal Canadian Artillery)* afgelost en 'verhuisde' tijdelijk naar de sector St.- Laureins.

Rond 14 uur komt de nieuwe [verbindingsofficier, *Captain*] Grey van het *14^e R.A.* die wondergoed Fransch spreekt.

In een voetnota schrijft De Vuyst: Hier twijfel ik over de juiste benaming van het regiment.

Ik neem contact met m'n nieuwe buurman die Lt. Brown vervangt en neem tevens afscheid van dezen laatste. 't Is net of de Duitschers weten dat we het te druk hebben om te schieten, want ze laten ons in heerlijke rust tot rond 19 u. Alsdan kraakt het weer langs den kant van ['Fort Raepschot'] en zitten de Duitschers er weer in. Deze maal zal het toch wel de laatste keer worden; we hebben thans immers "self propelled guns" [gemechaniseerde antitankkanonnen] met ons.

's Avonds laat, rond 22 uur heb ik daar een praatje over met Capt. Grey en die belooft me twee op een tank-chassis gemonteerde 75 mm. kanonnen om de boel in brand te schieten.

Het *3rd Anti-Tank Regiment* was uitgerust met *Achilles*, een versie van de Amerikaanse M10 met een Brits *17 pounder* (76, 2 mm) kanon.

Hij zou me morgen in verbinding stellen met één van zijn Luitenants die dat zaakje zou arrangeren en we zouden dat samen bespreken.

De nacht verloopt vrij rustig en ik kan de stelling op halve kracht laten, zoodat de andere mannen slapen kunnen.

15 Oktober... Even kalme morgen. Tot den middag gebeurt er niets bijzonders, behalve dat Duitschers opgemerkt werden rond de dijkhoeve. Er wordt niet gevraagd. Om 11 uur komt de Artillerie-Luitenant me opzoeken en stelt voor de zaak op volgende manier op te lossen. Twee "self propelled guns" door hem bevolen zouden vertrekken om 16 u. Elke tank zou verder bemand worden door drie of vier van m'n mannen die achter den koepel zouden plaats nemen. Hij zou probeeren de hoeven in brand te schieten en als dat niet lukte zou ik met m'n A.S.-boys, voorzien van twee Jerry-cans naphthe [benzine] de hoeven gaan in brand steken onder dekking van zijn kanonnen en [.50 *Browning* mitrailleurs].

Dat beloofde een schoon uitstapje te worden. M'n jongens zijn enthousiast. Maurice Van den Berghe, Maurice Vlaeminck, Albert Scheirlinck, Florent Meysman, Charles Verachttert en Jérôme Bruggeman zouden aan het uitstapje deelnemen.

De mannen rusten speciaal uit en zorgen voor den inwendigen mensch zoodanig dat ze "fit" zijn.

Om 15 u. 45 komt de artillerie aangerold. Ze hebben zoowat de vorm van [Sherman]tanks, doch zijn in werkelijkheid kanonnen op een tankchassis geplaatst, zoodat het gelijk de [Britse] naam [het] zegt, echte "self propelled guns" zijn. Ik neem plaats met Verachttert en Bruggeman op de eerste tank. Sergt. Van den Berghe met de overige manschappen op de tweede. De hoeven worden van op 200 M. onder rechtstreeks vuur genomen. Alle obussen treffen doel, doch de hoeven willen niet branden. Duitse M.G.'s beschieten de tanks. De Luitenant die de kanonnen beveelt wordt gekwetst aan het hoofd. Vermakelijk incident: in de drukte van het vuren hadden de artilleristen ons vergeten en opeens vlogen de ledige [obus]hulzen over boord juist op onze kop. De kanonnen houden halt, en nu is het weer aan onze beurt. In kolom per één, langs de stellingen van peleton "Minouche" heen, geraken we dicht

bij de hoeven. De [mitrailleurs] der [Canadezen] vuren intusschen boven onze hoofden. Op 20 M. van de eerste hoeve gooien we er voor alle zekerheid een paar Mills-granaten [Britse handgranaten] in en daar zijn we aan de schuur. Ik plaats de mannen in "all round defence" en Vlaeminck speelt voor brandstichter. Heel de Jerry-can wordt leeg gegoten in schuur en huis. Een stekje [lucifertje] daarin en daar slaat een vlam torenhoog door het dak der hoeve. Kippen komen brandend uit de schuur gevlogen. Hier wordt het straks nog een fabeltje van duizend en één nacht. Vervolgens komt de tweede hoeve aan de beurt, en gaat in vlammen op.

Zonder verliezen en met twee half gebraden kippen bereiken wij onze P.C. en melden voor de zoveelste maal: "Opdracht volbracht". Daar zouden geen Duitschers meer in nestelen.

"Deze morgen deelde Jean Boogaerts ons mee dat we gingen gedomobiliseerd worden", vertelde me destijds Carolus Vande Velde. "De 'afzwaaiers' moesten zich zó vlug mogelijk in de wapenkamer (in het Technisch Instituut Tweebruggen) aanmelden en zouden, bij het inleveren van hun wapen, 1000 frank krijgen. In die tijd veel geld, hoor: men kon er een maand van leven!"

De Nationale Raad van de Weerstand besloot echter op 17 november 1944 de 'terugbetaling' af te schaffen.

16 Oktober... Koud en doordringend valt een vinnige motregen. De mannen hebben thans voor ergste vijand het maar steeds stijgende water. Alle stellingen worden bovengronds gemaakt en ge begrijpt [welke] moeilijkheden dit medebrengt [om alles te camoufleren]. Gansch den dag zijn we thans gerust. Af en toe een "snipers"-kogel. De Duitschers komen niet meer over den dijk, behalve 's nachts, en dan nog beperkt het zich tot verkenningspatrouilles. Rond 14 uur wordt een groepje van vijf Duitschers opgemerkt vóór de hoeve. Een paar gewerschoten en ze trekken er van onder. De hofsteden schijnen hun TE aangebrand!

17 Oktober... Vandaag worden onze dappere jongens Laforce en Iterbeke ter aarde besteld. Gezien de kalmte van den sector wordt het ons toegelaten er met acht jongens naar toe te gaan. Het wordt een indrukwekkende plechtigheid en we zijn gelukkig deze keer onze kameraden naar hun laatste rustplaats te kunnen begeleiden [foto 19].

Na de plechtigheid maak ik van mijn aanwezigheid gebruik om wat versterking aan te vragen. Men belooft mij een paar secties te sturen, hetgeen zou toelaten de manschappen eens wat rust te geven en een paar oververmoeide manschappen te vervangen.

19. Gemeentekerkhof van Gentbrugge, 17/10/44. "Op de begrafenis van Jules Laforce waren geen acht maar slechts drie mannen van Raph aanwezig, plus een contingent Héronmannen uit Gent", corrigeert Carolus Vande Velde. "Op de begrafenis van Gérard Itebeke, op het gemeentekerkhof van Zomergem, waren, behalve Jean Boogaerts en ikzelf, geen andere verzetsmannen aanwezig!" Op deze foto van de aanwezige Héronmannen herkende Vande Velde volgende namen: staande, van links naar rechts: Jozef Tack, Roger Mortier, Robert Delfosse, onbekend, Raimond De Paepe, Jules Bouilliez, onbekend, René Vande Velde, onbekend, onbekend, Georges Claeys en Aimé De Paepe. Geknielend, van links naar rechts: S. De Rijcke, Gaston Vlamincq en T. Boogaert. Kopie C. Vande Velde)

Rond 18 uur kom ik terug te Moerkerke aan in een gietende regen. Gansch den avond is alles rustig. Het begint ons op de zenuwen te werken en er is reeds sprake van eens te gaan kijken aan den overkant van 't kanaal, om te zien of de vijand daar nog wel is. Rond 23 uur komen er een paar mortierbommen nog van zijn aanwezigheid getuigen. Veel zal er toch niet meer zitten, want de Canadeezen boren steeds meer vooruit in de richting St.- Laureins - Sluis.

Van Sluis was er toen nog geen sprake: eenheden van het *Canadian Scottish Regiment* hadden pas gisteren Ede (Nederland) bereikt.

18-19 Oktober... Alle schietstellingen staan onder water. We besluiten dan ook zoo gauw mogelijk te bekomen van den kanaaldijk zelf te bezetten. Groep Balegem komt in versterking aan voor Peleton "Minouche". Wij krijgen een groepje van de [Compagnie der Haven].

Gans den dag tot het vallen der duisternis wordt den kanaaldijk bezet. De vijand laat zich niet zien; er wordt zelfs niet meer geschoten. Aan den [middendijk] ontdekken we nog steeds de [roei]bootjes waar de Duitschers mee overkwamen. Ze schijnen aan een kabel bevestigd, die onder 't water door naar onze kant toekomt. Ik vraag officieel toelating om over 't water te gaan kijken. Dit wordt me slechts toegestaan op 20 Oktober.

20 Oktober... Met een gevechtspatrouille bezetten we den kanaaldijk, ontdekken de aanlegplaats van den bootkabel en gelukken er in na bovenmenselijke pogingen, den boot aan onzen kant te krijgen. Twee van mijn mannen Albert Van de Velde en Kamiel Lanclus roeien me naar den overkant. Voorzichtig onderzoek ik de wilgestruiken [op de middendijk]. Op regelmatige afstanden liggen [mijnen]. Voorzichtig ontlad ik ze en geraak tot den rand van de [middendijk, kant Leopoldkanaal] die langs het [Schipdonkkanaal] ligt. Hier ontdek ik weer een bootje en een vlot dat verbinding geeft naar den anderen oever [de Leopoldvaart-oost]. Een witte vlag wordt gezwaaid door een burger die me toeroept dat de Duitschers weg zijn sinds vorigen nacht. De mannen jubelen. Gauw wordt het H.Q. verwittigd. Een [Canadese] Luitenant gaat met mij mede met nog een paar mannen om gansch den overkant te onderzoeken. Overall loopgrachten en M.G.- stellingen. Op ieder loopgrachtje een houten plaatje waarop de namen der bezetters en hun graad stond vermeld. In de loopgrachten [liggen] etensresten, achtergelaten munitie en... [boobytraps].

Onmiddellijk wordt onzen sector uitgebreid tot aan de eerste gesprongen brug van Moerkerke [de Jacxsensbrug]. Weldra worden we zeker allen voor een paar dagen afgelost en kunnen we misschien eens in verlof naar huis.

21 en 22 Oktober... Gewone schildwachtenbedrijvigheid op de kanaaldijken in afwachting van nieuwe opdrachten. Onze officieren worden op het H.Q. van het Bataljon geroepen en we krijgen een nieuwe sector te bewaken, vanaf de "siphon" der kanalen Damme-Sluis [de Damse Vaart] en Leopold- en [Schipdonk] tot aan Moerkerkebrug [Molentjebrug].

Op 21/10/44 lag op de wijk 't Molentje (aan de Molentjesbrug) een Britse verkenningseenheid [van de *157th Infantry Brigade, 52nd (Lowland) Infantry Division*] onder de leiding van luitenant Simpson.

's Namiddags nemen we contact aldaar met de [Britse] overheden en doen een kleine verkenning naar den "Siphon" toe waar de Duitschers stevig genesteld zijn achter de vaart van Damme naar Sluis. Alleen dijk en steenwegen steken hier boven het water. Patrouilles gaan per boot uit en alle dagen zullen we hier nat zijn tot op de huid.

23 Oktober... Met een paar groote camions doen we de verplaatsing. Dubbele schildwachten worden uitgezet aan de [Molentjesbrug] en op 50 M. van de "Siphon". Tusschenin, om het uur, patrouilles van drie man langs den kanaaldijk [Leopoldsvaart-oost].

Ondertusschen onderzoek ik met een équipe van 4 man den overkant en neem contact met een zoo pas aankomende Compagnie die onzen kant nog door vijanden bezet waande.

24 Oktober... Steeds eentonige patrouille bedrijvigheid zonder contact met den vijand. 's Nachts af en toe artillerievuur op onze stellingen en Moerkerkedorp.

's Namiddags trek ik samen met een Canadeesche Luitenant tot Lapscheure. Hier wordt nog verwoed gevochten op 4 Km. buiten het dorp.

25 Oktober... De Belgian Coy. wordt voor goed afgelost. Groote camions komen ons afhalen rond 17 uur, en te 19 uur komen we terug in een bewoonde wereld, te Gent, Tweebruggenstraat, een beroepsschool, voorloopig als [kazerne] ingericht. Alle manschappen gaan met verlof tot volgenden Zaterdag.

De 'beroepsschool' waarover De Vuyst het heeft is het hedendaags Technisch Instituut O.L. Vrouw, en niet de 'kazerne' (hoek Tweebruggenstraat-Nieuwebosstraat) waar de overige *Héronmannen* lagen.

27 Oktober... Hulde aan de dooden van "Groupe Mobile". Gansch de compagnie begeeft zich in gesloten rangen en per peleton naar het Gemeentekerkhof [Westerbegraafplaats] en het kerkhof van Gentbrugge, waar de meesten onzer vrienden begraven werden. Een paar persfotografen komen foto's nemen. Op ieder kerkhof "geef acht", één minuut ingetogenheid en een korte toespraak van Commandant De Bie.

's Namiddags vergadering der officieren en bespreken van verdere actie. De demobilisatie van het A.S. was sinds lang geschied. Alléén onze "Groupe Mobile" en de bestuurlijke diensten waren nog onder de wapens [foto 20].

We besluiten aan te vragen om ingelijfd te worden bij de belegeraars van den "zak van Duinkerke", die rond "De Panne" nog tot op Belgisch grondgebied kwam. Het was ons immers verboden over de grens op te treden, hoe graag we het ook zouden gewild hebben. Men stuurde ons echter van het kastje naar den muur en al onze pogingen te De Panne en te Antwerpen liepen schipbreuk op het verbod voor weerstandsgroepen van buiten het land op te treden. Gansch het peleton "Raph" boodt zich alsdan aan op het recruteeringsbureau te Gent [in de Onderstraat, te Gent] als candidaat-parachutistoorlogs vrijwilli-

20. St.-Amandsberg, H. Hartstraat, 14/12/44. Daags voor de definitieve sluiting van hun 'kazerne' (hoek Tweebruggenstraat-Nieuwebosstraat), lieten de laatste *Héronmannen* van dienst zich aan de 3 Ton Krupp camion fotograferen. Staan, van link naar rechts: Jules Maraes, André Rinskopf, Jozef Tack, Robert Van Hyfte, onbekende, Jean Boogaerts, Rudolf Baeyens, Carolus Vande Velde en Rémy Piens.

Zijn geknield: Léonard De Prijck (links) en Aimé De Paepe (rechts). (Kopie C. Vande Velde)

gers. [Ikzelf] nam afscheid van mijn jongens waarmede ik zoo lang door dik en dun was geweest, in afwachting van onzen oproep voor het leger dat ons, zoo hoopten wij het toch, opnieuw zou vereenigen.

Hiermede sluit het dagboek van het Peleton "Raph", "Groupe Mobile" — "La Sarcelle — Zone III/A.S."

Morgen zullen zijn jongens voortwerken, zonder wapens, in den geest die hun steeds had bezielde: "het Vaderland dienen". Eere zij dezen die zulks totaal hebben gedaan, ten koste van hun leven.

"Geheim Leger, gij zijt ons geloof en onze liefde"

Raph.

hulp-o/Lt. van het A.S.

Groupe Mobile: "La Sarcelle"

Zone III/A.S.

EERELIJST PELETON "RAPH"

Dooden:

Fernand De Grieve: 12-9-1944

Robert De Splenter: 13-9-1944

Alfons Martens: 28-9-1944

Gérard Iterbeke: 12-10-1944

Jules Laforce: 12-10-1944

Gewonden:

André David: 5-9-1944

Guy Van Heerswynghels: 10-9-1944

Jean Tytgath: 10-9-1944

Jacques Denys: 10-9-1944

Ghislain De Groote: 10-9-1944

Julien Braet: 12-9-1944

Lucien Eggermont: 6-10-1944

Namen deel als vrijwilliger aan quasi alle patrouilles: Sgt. Jules Laforce, Sgt. Maurice Van den Berghe, kpl. André David en de soldaten Jérôme Bruggeman, René De Meyer, Lucien Deprez, Florent Meysman, Charles Verachttert, Maurice Vlaeminck en Urbain Wynants.

ERELIJST PELOTON 'MINOUCHE'

Gesneuveld: Aimable Van Den Berghe (27/09) en Gustaaf Geirnaert (07/10)

Gewond: Georges Van Gansberghe (12/09), Rémi Dhaese (27/09), André Rogge (27/09), Willy De Viane (02/10) en Léon Geirnaert (08/10)

Joseph DE VUYST

Aanvullingen en verbeteringen door Jean-Paul MARCHAL

INVENTAIRE ARCHÉOLOGIQUE - FICHE N° 36

Op 25 november 1897 stelde Louis Maeterlinck in de rubriek "Schilderijen - Museum van Schilderkunst, N° 14 - XVIIe eeuw" in het Frans een fiche op over

De bekroning van de Heilige Rosalie, door Gaspard de Craeyer.

De Maagd, naar links gedraaid, houdt het kindeke Jezus op haar schoot. Zij is gezeten op een monumentale piëdestal; aan haar rechterzijde dragen twee engeltjes rozen.

Vòòr de piëdestal is de H. Rosalie neergekniëld, de haren loshangend. Zij draagt een rijke goudgeborduurde mantel die een kleed in wit satijn laat zien. In een hand houdt de Heilige een rozenkrans terwijl zij de andere hand op de borst gedrukt houdt. Een takje lelie, enkele boeken en een doodshoofd liggen op de grond.

Een aartsengel is dicht bij haar geplaatst en schijnt haar een kroon door te geven die haar aangeboden wordt door het kindeke Jezus. In het bovenste deel van het doek licht een engeltje een draperie op. Figuur van natuurlijke grootte. H. 3,22, L. 3,64.

Dit mooi werk versierde vroeger de kerk van de St-Pietersabdij. Het werd weggenomen door de Fransen, samen met een grote schilderij van Boeyermans St-Aloïs voorstellend, dat dezelfde kerk versierde.

De *Heilige Rosalie* werd geplaatst in het klooster van Mont-Cenis in Italië en kwam hier terug onder de Restauratie, in vier geplooid en in redelijke slechte staat. Het was de Koning van Sardinië die de teruggave deed. *Sint-Aloïs* werd ons niet teruggegeven.

Volgens zekere beoordeelaars mag Gaspard de Craeyer beschouwd worden als de meest eminente onder de artiesten die tijdgenoten waren van Rubens en van Van Dyck. Men kan er zelfs, met M. Waagen, aan toevoegen dat de Craeyer in de publieke opinie ver verwijderd is van de plaats waar hij recht op heeft. Hij was een leerling van Raphaël Coxie en de schilder van Prins Kardinaal Ferdinand. Gehecht aan het Hof van de Gouverneurs van de Belgische Provinciën, gaf hij zijn ontslag om zich beter te kunnen wijden aan zijn kunst. Geboren in Antwerpen in 1582, trad hij in 1607 in de schildersnering van Brussel, waar hij Deken was in 1614-15 en 1615-16.

Later ging hij zich in Gent vestigen waar hij als vrijmeester ontvangen werd in 1664 en waar hij stierf in 1669. Het is in Gent dat men de meeste van zijn werken aantreft.

Cf. A.P. Sunaert, *Catalogue descriptif du musée de la ville de Gand* (Gent 1870), pp. 28-29

Nota van de Redactie: Spijtig genoeg leende de illustratie van de fiche zich niet tot reproductie.

IK ZOU DAAR EEN BOEK KUNNEN OVER SCHRIJVEN **De charmes van dagelijksheid (vervolg)**

donderdag 8 januari 1959

Vanmiddag om 15 u. vindt in de Zaal van de Academieraad, Universiteitstraat 14, de openbare verdediging plaats van het doctoraal proefschrift van Etienne Scholliers: "De levensstandaard der arbeiders in de 15e en 16e eeuw te Antwerpen".

Hoe kon ik op dat moment weten dat én de persoonlijkheid van Etienne Scholliers én zijn economische studie over de huishuren en de levensstandaard te Antwerpen zo bepalend zouden zijn voor de keuze en de aard van het werk waar ik in de licenties zou mee bezig zijn. Weliswaar was Dr. Jan Craeybeckx mijn promotor, maar Etienne Scholliers ontwierp een benaderingswijze en een model voor Antwerpen dat ik op Gent heb toegepast en uitgewerkt (het enorme rekenwerk werd uitgevoerd op een computer met ponskaarten in het seminarie van Prof. C. Grosjean). Dit werk "De Gentse huishuren tussen 1500 en 1795. Bijdrage tot de kennis van de conjunctuur van de stad" werd bekroond met de Prijs Pro Civitate 1964 (Wat eigenlijk niet helemaal juist is. Omwille van zijn inbreng had ik eerlijkheidshalve de prijs met Etienne Scholliers moeten delen) en in 1967 uitgegeven door het Gemeentekrediet van België.

zaterdag 24 januari 1959

In de Vlaanderenstraat dichtbij het Rond Punt is er een eetgelegenheden geopend die totaal nieuw is voor onze stad: een Chinees restaurant. En het zijn echte Chinezen met spleetogen die het restaurant uitbaten! Zouden die mensen Vlaams of Frans kunnen spreken? En komen die van China hierheen om eten voor ons klaar te maken? Aan de buitenkant ziet het restaurant er met de vele opvallende decoraties en grote rode draken al helemaal anders uit dan een gewoon restaurant, maar binnenin lijkt de inrichting ook heel bijzonder te zijn, met veel rood en goud en zwart lakwerk en lampions en middenin de zaal staat een reusachtig aquarium met grote vissen.

Die mannen willen ons natuurlijk allerlei voedsel aanbieden dat wij hier niet kennen. Haaienvinnensoep bijvoorbeeld. Wat moet ik mij daar bij voorstellen? Soep van een levensgevaarlijke roofvis. Nog nooit van gehoord. Moeder zou daar zelfs niet willen van proeven. Ik zie haar al haar neus ophalen en hoor haar ook onomwonden haar voorkeur uitspreken: "Bij mensen die zulke

viezigheid klaarmaken, zal ik nooit een stap binnen zetten. Geef mij maar tomatensoep van een schoon stuk soepvlees en benen.” Ik heb eens horen zeggen dat de Chinezen ook hond en slang eten en eigenlijk alles wat kan lopen, kruipen, vliegen en zwemmen. Bah! En zoet en zuur in dezelfde schotel. Azijn en bruine suiker. Zou dat lekker zijn? En moet je in dat restaurant met stokjes eten of kennen de Chinezen ook vorken en messen? Ik zou daar toch eens iets willen gaan eten... of liever, eens iets proeven om mee te beginnen. Een volledige maaltijd, van het voorgerecht tot het nagerecht, kost 69 Fr. Mocht het tegenvallen, dan gaan we daarna een sandwich of frieten met stoofvlees eten. Dan weten we tenminste wat we in onze mond stoppen.

woensdag 4 februari 1959

Heeft Gent enig voordeel gehaald uit de Wereldtentoonstelling vorig jaar te Brussel?

Behalve een aantal vreemdelingen, die, eenmaal uit Brussel vertrokken in het land verloren zijn gereden en bij toeval in Gent zijn terechtgekomen, heeft dat geen vermeldenswaardige voordelen voor de stad of de neringdoenden opgeleverd.

Bewijs. In 1957 bezochten in totaal 208.968 bezoekers de Gentse musea; in 1958 waren er dat 198.781 of ruim 10.000 minder. Die verloren gelopen toeristen zijn hooguit enkele uren in Gent geweest en hebben in het beste geval een glas bier gedronken op een terras aan het Sint-Baafsplein.

Sommige particulieren die er waren op voorzien om zelfs hun zolder als slaapgelegenheid te kunnen verhuren, zijn bedrogen uitgekomen.

Zou Gent niet beter zijn vinger opsteken en vragen dat de volgende Wereldtentoonstelling in onze stad wordt georganiseerd.

dinsdag 17 februari 1959

Het vervelende met een Vespa is dat zowel de gas- als de versnellingskabel het niet lang uithouden en op de meest onverwachte en ongelegen ogenblikken stukgaan. Zonder versnellingskabel is daar nog een mouw aan te passen en kan ik hem in gang lopen... maar zonder gaskabel is het afgelopen en moet ik hem helemaal tot aan de garage duwen. Al even vervelend is dat de garage van Vespa in de Rode Lijvekensstraat ligt en van de Grensstraat of van waar dan ook is dat telkens een heel eind duwen. De man van de garage kent me. Als ik hem 's morgens daarheen duw is hij 's avonds klaar. In de namiddag is hij meestal bereid dadelijk een nieuwe kabel te steken.

zaterdag 7 maart 1959

Ik heb het vanmorgen aan Francine verteld dat ik de film wou zien, maar zo'n moeilijke en niet eens mooie film als "Het Zevende Zegel" van Ingmar Bergman daar houdt ze niet van en bovendien kan ze op zaterdagavond moeilijk nog eens extra naar Gent komen. Ze heeft er natuurlijk geen enkel bezwaar tegen dat ik hem vanavond samen met Antoine ga bekijken.

Ik dus vanavond bij Antoine op de President Rooseveltlaan. Om ons in de passende stemming te brengen, stelde hij het zeer op prijs dat ik hem eerst naar zijn "kapel" op de leegstaande bovenste verdieping van het appartementsgebouw wou vergezellen en daarna heeft hij me een heel fragment uit "Het Boek Openbaring" met een zwaarwichtige stem voorgelezen... en dat eindigde op de beklijvende en beangstigende woorden: "Maar toen het Lam het zevende zegel opende, kwam er een stilte in de hemel..." waarna de aarde door het vuur verwoest zou worden.

Naar cinema Select aan het Zuid. Klaar om deze film vol symbolen in ons op te nemen... klaar om net als de terugkerende kruisvaarder de confrontatie met de Dood aan te gaan... klaar om ons af te vragen waarom al dat lijden moet geleden worden... klaar om de vraag naar de zin van het leven helaas onbeantwoord te laten. Onder de indruk van de beklemmende beelden en nog danig in de war omdat de samenhang van de film, de boodschap van deze zoekende regisseur, ons niet helemaal duidelijk was, stapten we na het laatste beeld uit de ingewikkelde Middeleeuwen terug in de dagelijksheid van het ons vertrouwde heden.

Na de film naar café-restaurant Tratoria, naast de twee bioscopen gelegen, om er nog een uurtje tot rust te komen en over de film na te praten. Antoine is ook nog niet in het reine met wat ons voorgeschoteld werd, al is het voor hem duidelijk dat het antwoord niet in de vertwijfeling en de wanhoop maar in het geloof en het volmaakt evenwichtige dat in het bovennatuurlijke gezocht moet worden, want het lijden en de dood zijn inherent aan de menselijke natuur omdat hij uit stof is gemaakt en hij zich te midden van andere stoffelijke wezens moet in stand houden en bevestigen... en bovendien heeft God de mens geschapen met een vrije wil, wat meteen betekent dat hij in de mogelijkheid is tegen Hem in opstand te komen en zich in zijn hoogmoed aan God gelijk te wanen. Ik houd het eerder op menselijke liefde, van deze wereld dus, al zou ik echt geen enkel voorbeeld kunnen aanwijzen van twee mensen die er samen in geslaagd zijn een absolute harmonie te bereiken.

Een film en een avond die me nog lang zal bijblijven. Jammer dat ik morgen tegen Francine enkel zal kunnen zeggen dat we ervan genoten en nagenoten hebben. Zal ik later altijd alleen of met een gelijkgestemde zoals Antoine naar de cinema moeten gaan als er films vertoond worden die echt de moeite lonen?

Om je toch een gelukkig mens te voelen als je een vriend hebt met wie je samen je leven kunt verrijken... en je af te vragen wat je dan wel en niet met een vrouw kunt aanvangen.

zaterdag 14 maart 1959

De Gentenaar Gustaaf Demuynck, reeds 40 jaar directeur van het circus dat zijn naam draagt, is 65 jaar en het stadsbestuur wil dat niet onopgemerkt laten voorbijgaan. Volgende week zal de jubilaris op het stadhuis worden ontvangen, waar niet alleen de burgemeester en de schepenen maar tal van personaliteiten hem hun erkentelijkheid willen bewijzen. Net zoals Henri Van Daele en H el ne Marechal (Minard) en Vina Bovy (opera) begripen zijn voor de Gentenaars, kan ook de naam van Gustaaf Demuynck (circus) aan dat lijstje worden toegevoegd. Wie van ons heeft immers geen voorstelling in zijn circus op het Sint-Pietersplein bijgewoond.

woensdag 18 maart 1959

Op het einde van 1958 telde ons land 640.000 personenwagens, 5.000 autobussen en 240.000 vrachtwagens. Indien al die voertuigen achter elkaar door dezelfde straat zouden passeren, zou de stoet er een jaar en drie maanden (dag en nacht) over doen. Als men het bezit van een auto als een barometer van welstand bekijkt dan maakt onze provincie een eerder povere indruk: 176.000 voertuigen in Brabant (1 auto per 10 inwoners) en amper 65.000 in Oost-Vlaanderen.

donderdag 19 maart 1959

De raad van beheer van de Academia Belgica te Rome heeft Charles Verlinden, professor moderne geschiedenis aan de Rijksuniversiteit te Gent, tot directeur aangesteld.

Die beslissing had voor mij (die in de licenties voor de richting Moderne Tijden heb gekozen) tot gevolg dat ik van Prof. C. Verlinden nooit les heb gehad, wel van zijn vervangers Jan Craeybeckx, Etienne Scholliers en Wilfried Brulez. Ik heb Prof. C. Verlinden maar  en keer gezien: toen ik na de proclamatie in de tweede licentie naar het bureau ging van Dr. Jan Craeybeckx om afscheid te nemen... zat hij daar tot mijn grote verrassing op een stoel bij het raam. Dr. J. Craeybeckx heeft ons aan elkaar voorgesteld. Een zeer keurig gekleed, gedisc-

tingeerd, vriendelijk en attent man... wat niet helemaal overeenstemde met zijn reputatie van grote boeman. Voorgaande generaties studenten heb ik herhaaldelijk horen vertellen dat zijn cursus Encyclopedie in de kandidaturen werkelijk een onmenselijk iets was, waar velen hun tanden hebben op stuk gebeten. Iemand raakte bij het van buiten leren van die honderden en honderden titels van boeken (plus de naam van de auteur, plus de plaats en datum van uitgave, plus omvang, plus plaats op de rekken in het seminarie) zo ontmoedigd en buiten zinnen van wanhoop dat hij de cursus heeft gescheurd en in een hoek heeft gegooid... maar toen hij 's anderendaags terug tot rede kwam zag hij geen andere uitweg dan hem zorgvuldig samen te rapen en de bladzijden aan elkaar te plakken. Na dergelijke verhalen denk je onvermijdelijk aan niets minder dan een op bloed belust monster... maar zo zag Prof. C. Verlinden er helemaal niet uit. Integendeel, een heel respectabele en vriendelijke heer. Wat niet belet dat ik misschien blij mag zijn en van geluk mag spreken dat ik die cursus Encyclopedie in de kandidaturen niet van hem maar van Dr. J. Craeybeckx heb gekregen.

zaterdag 21 maart 1959

Daar zat ik nu al weken op te wachten... en vanavond ben ik naar de Winterveldroom in het Citadelpark gegaan voor het optreden van Mister Satchmo, Louis Armstrong and his All Stars. Dat is zeker niets voor Antoine... en Francine was ook al niet enthousiast. Geen nood, dan ga ik wel alleen. Alleen was ik daar trouwens helemaal niet, wel integendeel, de zaal zat stampvol.

De leden van het orkest: Louis Armstrong (trompet en zang), Billy Kyle (piano), Morton Herbert (bass), Danny Barcelona (drums), Peanuts Hucko (klarinet), Trummy Young (trombone)... en Velma Middleton (zang). Om er sfeer in de brengen begonnen ze met bekende nummers als "Basin Street Blues" en "Tiger Rag"... waarna het de beurt was aan de solo-nummers van ieder van de muzikanten met o.a. "How high the moon" en "Mack The Knife". Het hoogtepunt van de avond was natuurlijk het moment dat Satchmo op meesterlijke, onnavolgbare wijze "C'est si bon" en "La vie en rose" vertolkte. En dan kwam ook de vrouwelijke vocaliste op scène, die meteen raak scoorde door samen met Louis "St. Louis Blues" te zingen. Aandoenlijk hoe hij met de witte zakdoek in de hand telkens weer het zweet van zijn gezicht veegde.

Als allerlaatste nummer werden we vergast op "When the Saints go marching in" en de zaal was zo laaiend enthousiast dat het een wonder mag heten dat er geen mensen over hun toeren zijn geraakt. Ze hadden trouwens beter een beetje minder lawaai gemaakt, dan hadden we ook iets meer van de muziek gehoord.

In ieder geval een onvergetelijke avond... en ik kan mijn leven lang zeggen dat ik naar een optreden van de grootste jazzmusicus ter wereld ben geweest.

woensdag 15 april 1959

Gistermiddag, omstreeks 14 u zijn in café "La Lanterne" in de Bennesteeg zowel de 45-jarige uitbaatster, van Franse nationaliteit, als de 30-jarige dienstster, afkomstig uit Herstal, op een buitengewoon gewelddadige manier met messteken om het leven gebracht. Van de dader voorlopig geen spoor, van het wapen van de misdaad al evenmin.

De dubbele moord is pas om 18 u ontdekt toen de echtgenoot van de uitbaatster van zijn dagelijks werk thuiskwam en beide vrouwen roerloos aantrof. (Eigenlijk kwam hij al om kwart over vijf thuis. Maar de deur was gesloten, wat een geplogenheid is van het huis als er een salonklant aanwezig is. Hij is dus drie kwartier braaf of straat blijven wachten, zonder een poging te doen om binnen te komen.) De dienstster lag in een zitkamertje achter het café naast de canapé; nagenoeg helemaal uitgetkleed; op tafel stonden nog een lege fles schuimwijn en twee glazen; ze had drie steekwonden in de buik en twee in de borst, waarvan een dwars door haar lichaam. De uitbaatster, die waarschijnlijk hulpgeroep heeft gehoord en op de vlucht wou slaan, werd aan de voordeur door de moordenaar ingehaald en met een messteek in de borst, die het hart raakte, afgemaakt. De manier waarop dat is gebeurd, wijst erop dat hier heel brutaal en met kennis van zaken is gehandeld. Daar er overal bloed was rondgespat en hij zelf ook flink besmeurd moet zijn geweest, heeft de moordenaar in de gootsteen zijn handen gewassen en van de handdoek gebruik gemaakt. Zonder evenwel sporen na te laten.

Roofmoord is uitgesloten, gezien het geld, dat gemakkelijk te bereiken was, is teruggevonden. Een lustmoord behoort al evenmin tot de mogelijkheden. Vergelding van een Luikse of Antwerpse souteneur? Pleegde de echtgenoot van de barhoudster, die zich bezighield met fotografie, in het bijzonder pornografische fotografie, chantage op een klant en heeft dit tot weerwraak geleid?

Een dubbele moord, op twee hoertjes dan nog... jammer dat er geen straatzangers meer zijn... bij sprekende tekeningen zouden daar pakkende en smeulige liederen kunnen over gezongen worden.

zaterdag 18 april 1959

Wat Marcel nu vertelt, klinkt fantastisch: hij zegt dat hij er in principe geen bezwaar tegen heeft dat Antoine en ik met zijn auto naar Italië zouden reizen.

Moeder vroeg dadelijk of hij niet goed wijs was... maar hij meende het. Ik vond dat zo'n geweldig nieuws dat ik dadelijk op mijn Vespa ben gesprongen en naar Antoine ben gereden om hem dat te vertellen. Hij kon het aanvankelijk niet geloven en toen ik hem bevestigd had dat Marcel niet dronken was en dat hij meende wat hij zei, was hij er net als ik diep van onder de indruk. Met de auto naar Italië... jongens, zo'n onvoorstelbaar vooruitzicht, dat kun je toch niet onder woorden brengen.

dinsdag 21 april 1959

In de Home Heilig Hart in de Gouvernementstraat 8 wordt op 2 en 3 mei een weekend georganiseerd waarin door geestelijken, professoren en onderlegde vrouwen lessen worden gegeven tot voorbereiding op het huwelijk.

Je moet minimum 18 jaar oud zijn om er te mogen aan deelnemen. Ik zou daar dus ook mogen op aanwezig zijn. Ik wist niet dat je een cursus moet volgen om je voor te bereiden op het huwelijk (moeder heeft dat in ieder geval nooit gedaan)... maar vermits er zoveel huwelijken mislukken, is dat misschien wel zinvol.

Alhoewel. Een van de cursussen handelt over "De ideale man, de ideale vrouw" (professor Delva). Vermits geen mens volmaakt is, is het uitgesloten dat er zoiets als de ideale man (echtgenoot) en de ideale vrouw (echtgenote) zouden bestaan. Als ik moeder de vraag zou stellen wat voor haar de ideale man is, zou ik nogal wat te horen krijgen. Wedden dat ze antwoordt dat het allemaal egoïsten en smeerlappen zijn. En Marcel zal ook wel niet van mening zijn dat moeder de ideale vrouw is... waar ik hem trouwens volledig kan in bijtreden. Waar moet er dan over gepraat worden? Dat er op ieder potje wel een dekseltje past en dat die twee het zo goed en zo kwaad als het kan met elkaar moeten stellen. Hier thuis is bij een gelijkaardige vergelijking de ene een reeds fel afgeschilferde geëmailleerde pan en de ander een gedeukt aluminium deksel. Fraai is het niet, en bij elkaar passen is er al helemaal niet bij, maar er wordt wel alle dagen in gekookt.

Een andere les lijkt me misschien meer de moeite waard: "Psychologie van man en vrouw". Wie ik zelf ben, daar hoop ik mettertijd nog achter te komen, maar ik heb er zo goed als geen idee van wat dat eigenlijk is een vrouw (een complement? een supplement? of een opponent van de man?)... en ik vermoed dat ik niet de enige ben die daar geen weet van heeft... en er bijgevolg eerder amateuristisch mee omga en er niet zo goed blijf mee weet. De vraag is of je het na die les wel zult weten.

donderdag 28 april 1959

Van wat een mens niet allemaal cijfers en statistieken zou kunnen bijhouden! Daarom waarschijnlijk dat het "Statistisch Jaarboek voor België" al 80 jaar bestaat. Ik heb het laatst verschenen boekdeel eens kunnen inkijken... heel vreemde dingen tref je daar in aan.

Bijvoorbeeld.

In 1958 was er één geval van pest in ons land, 279 gevallen van syfilis en 410 van gonorrhoe. België telt 24.894 geesteszieken, 4.831 doofstommen en 4.798 blinden.

In 1947 waren er nog 1.048.340 analfabeten, d.w.z. mensen die kunnen lezen noch schrijven. 1 op 9 mensen die analfabeet waren... dat is toch veel!

In 1958 werden er 163 minderjarigen veroordeeld wegens landloperij of bedelarij.

De gestalte van de dienstplichtigen lag in 1911 hoofdzakelijk tussen 160 m en 1,70 m; in 1958 ligt dat hoofdzakelijk tussen 1,65 en 1,75 m.

In ons land lopen er 48.623 leurders rond.

Er zijn 46.206 grensarbeiders die in Frankrijk werken.

Er werden 942.000 runderen en 2.312.000 varkens geslacht voor verbruik.

Er zijn 360.566 gezinnen van werknemers die kinderbijslag krijgen voor 1 kind; er zijn ook 696 gezinnen die kinderbijslag krijgen voor 10 of meer kinderen.

In 1947 waren er 3.893 kloostergemeenschappen met 62.349 religieuzen.

Het "Statistisch Jaarboek" wordt uitgegeven door het Nationaal Instituut voor de Statistiek, afhankelijk van het Ministerie van Economische Zaken en Energie. Cijfers verzamelen en statistieken opstellen... dat lijkt me een bezigheid die ik niet tegen mijn zin zou doen.

zaterdag 16 mei 1959

Het verbruik van dameskousen in nylon of andere synthetische stoffen schommelde in België de jongste jaren rond de 1.400.000 dozijn per jaar. Dat komt overeen met ongeveer 4 paar kousen per vrouw per jaar. Het verbruik is vorig jaar toegenomen tot 1.600.000 dozijn, of 4,3 paar kousen per vrouw per jaar. Sinds een aantal jaren stelt men in de geïndustrialiseerde landen wel een verandering in de gewoonten van de verbruikers vast wat dameskousen betreft. Waar in de meeste landen bijna uitsluitend de kousen met naad aan bod waren, worden thans meer en meer naadloze kousen gedragen. Deze wijziging trad voor het eerst op in de Verenigde Staten, waar de verschuivingen zich in 1951 voordeden. In de West-Europese landen liet zich dat pas in de jaren 1955-

1956 voelen. In België zelfs nog iets later, maar de verhouding tussen kousen met naad (90%) en naadloze kousen (10%) verandert van maand tot maand en een fifty-fifty verhouding lijkt in de nabije toekomst niet uitgesloten.

Ik vind dat persoonlijk een spijtige evolutie: die naad, of liever, dat lijntje op vrouwebenen, dat is toch bijzonder opwindend om naar te kijken, zeker als daar een stel mooi gevormde en naar de enkel toe sierlijk afslankende benen onder steekt. Wat hadden de vrouwen er tijdens de oorlog niet voor over om hun benen en billen te verven en een prachtig recht lijntje te tekenen! Aan de andere kant heb ik eens horen zeggen dat vrouwen er soms veel moeite mee hebben die kousen en vooral die naad een hele dag onberispelijk recht te houden... en ze kunnen toch niet om de haverklap achteromblikken om te controleren en hun rok optillen om dat weer in orde te brengen.

zaterdag 23 mei 1959

Om 11 u is op de Ferrelaan een houten noodwoning afgebrand. Toen ik er op de terugweg van school voorbijreed, waren de brandweerlui nog aan het nablussen, maar van de barak bleef niets meer over. Thuis wist Julien, die naar de brand is gaan kijken en met omstaanders heeft staan praten, ons te vertellen dat het de man die in de barak woonde zijn eigen stomme schuld was. Net achter de barak had hij een vuur gestookt om teer te smelten waarmee hij zijn dak waterdicht wou maken... maar de felle wind had de vlammen doen over-

slaan op de houten muren en in een twee drie stond zijn woning in lichterlaaie. De brandweer heeft niets meer kunnen redden. Huis en inboedel, hij is alles kwijt.

dinsdag 16 juni 1959

Een zinnetje dat ik moeder al tientallen keren heb horen uitspreken: “Een schoon ding dat dat alweer gepasseerd is!” Ze zegt het met overtuiging en gelatenheid tegelijk.

Moeder leeft niet naar iets toe dat enige afwisseling of blijheid in haar leven brengt... ze voelt zich beter als dat reeds voorbij is zodat ze kan terugvallen op de vertrouwde monotonie van haar dagelijksheid.

Ik kan me voorstellen dat het ook haar laatste woorden zullen zijn: “Een schoon ding dat het afgelopen is.”

zaterdag 26 juni 1959

Dat is me ook nog niet eerder overkomen.

Toen ik in de vooravond van Belzele terugkeerde en aan Bierstal de grote weg opreed, stond daar een vrouw van naar ik schat 60 à 65 jaar autostop te doen en ze stapte op de weg en ze gesticuleerde zo wild met de armen dat ik ben gestopt.

Ze woonde aan de Palinghuizen. Ze had de bus gemist, moest dringend naar huis en stond hier al een half uur, maar niemand wou stoppen. Ze had er geen enkel probleem mee om achterop een Vespa te gaan zitten en ongevraagd was ze trouwens al opgestapt. Onderweg hield ze zich stevig aan me vast.

Toen ik dat aan moeder vertelde, vroeg ze zich af waar de wereld naar toe gaat. Een oude vrouw die autostop staat te doen en bereid is om achterop de motor van een wildvreemde jongeman te kruipen. Hoe is het in godsnaam mogelijk!

Daniël VAN RYSSEL
(‘t vervolgt)

GENTSE MEMORIEDAGEN: 18 en 19 MEI

18 Mei 1478

Intrede van Raphaël de Mercatel als 59e Abt van de St-Baafsabdij. Hij zou dit bijna 30 jaar blijven.

Deze bastaardzoon van Filips de Goede werd geboren in 1437. Zijn moeder was een Brugse schone die kort voor of na de geboorte van haar zoon huwde met een lid van het Venitiaans koopmansgeslacht Marcadelli, zodat Raphaël de naam meekreeg van de man van zijn moeder.

Al zeer vroeg werd hij Benedictijnermonnik in de St-Pietersabdij, wat hem niet belette te gaan studeren aan de Universiteit van Parijs waar hij in 1462 - hij is dan 25 jaar - de titel behaalt van "Magister theologiae", anders gezegd Doctor in de Godgeleerdheid.

Het jaar nadien wordt hij aangesteld als abt van de St-Pietersabdij te Oudenburg.

In 1478 wordt hij abt van de St-Baafsabdij. Het is hij die er de Romaanse kloostergang liet herbouwen. Hij liet ook het Refugehuis dat de abdij bezat in Brugge volledig herbouwen en inrichten als een luxueus verblijf. Het was trouwens daar dat hij meestal verbleef.

Een groot deel van zijn immens fortuin besteedde hij aan het aanleggen van een prachtige bibliotheek. Zelf een ervaren paleograaf, liet hij peperdure copieën maken van vele zeldzame oude geschriften die rijkelijk geïllustreerd werden met prachtige miniaturen. Verschillende van deze zeldzame stukken bevinden zich in Engeland en Spanje. Gelukkig wordt het grootste deel (17 stuks) bewaard in onze Universiteitsbibliotheek; ook in de bibliotheek van het Bisdome berusten een 6-tal exemplaren.

Raphaël de Mercatel was niet alleen een zeer gecultiveerd personage, hij was eveneens een behendig politicus en een bekwame financier. Hij kon het zich veroorloven aanzienlijke leningen toe te staan aan Maximiliaan van Oostenrijk, wat de abdij dan meteen vrijstelde van eventuele militaire opeisingen en bezettingen.

Wij weten niet zo danig veel over zijn privé-leven. Dit willen wij toch vermelden, ter intentie van dezen die nog altijd zouden menen dat het kloosterleven destijds een aaneenschakeling was van vasten, armoede, ontberingen, soberheid, gebrek aan alle comfort, kortom een ver doorgedreven ascetisme: deze abt van de St-Baafsabdij, gewezen abt van de abdij van Oudenburg, gewezen monnik van de St-Pietersabdij, "en passant" Bisschop "in partibus" van Rhodos, ging graag jagen in de bossen van Latem. Zijn natuurlijke zoon Antoine was kapelaan in de St-Niklaaskerk alhier. Wegens zijn enorme ver-

diensten op het cultureel vlak vegen wij daar vlug de spons over.

In 1507 stelde hij zijn opvolger aan en trok zich terug in zijn geliefkoosd verblijf in Brugge waar hij het jaar nadien zou sterven. Zijn lichaam, geëscorteerd door 100 ruiters, werd teruggebracht naar Gent waar het met veel praal begraven werd in de abdijkerk.

18 Mei 1578

Het begin van de 2e Beeldenstorm.

Had de eerste beeldenstorm alhier, 12 jaar voordien, een min of meer improvisatorisch karakter, deze keer was het beter georganiseerd en de zaak werd methodisch aangepakt. Niet zo verwonderlijk als men weet dat wij toen leefden onder het Calvinistisch Bewind.

Zondag 18 Mei 1578 was het Sinksen. In de kloosters werden vanzelfsprekend religieuze diensten gehouden. Rond 11 uur verscheen er bij de Minderbroeders, de Predikheren, de Augustijnen en de Vrouwebroers een bende van een 200-tal soldaten. Zij begonnen onmiddellijk en op systematische wijze aan de hun opgelegde taak: de mislezende priesters werden de kazuifels afgegrukt, de 4 kloosters werden onmiddellijk gesloten en de paters en broeders erin gevangen gezet.

Het voorwendsel was dat de Minderbroeders in Brugge zich zouden bezondigd hebben aan sodomie. Dit was toch wel een beetje ver gezocht om ook bij de Predikheren, Augustijnen en Vrouwebroers binnen te vallen en er alles te plunderen. Zo iets werkt natuurlijk aanstekelijk en weldra verscheen het gespuis ten tonele. Het bracht vrouw en kinderen mee en men begon lustig, in familieverband, boeken, bedden en andere zaken uit de vensters van de kloosters te gooien. Al wat bruikbaar was werd meegenomen naar huis. Het Magistraat had wel uitgeroepen dat al de gestolen goederen moesten afgegeven worden op het Stadhuis, maar dat bleef vanzelfsprekend een vrome wens.

Een kroniekschrijver die het meemaakte vertelt: "Als zy genoeg gedronken hadden, liepen zy dan in de kelder en trokken de tappn uyt alle vaten, laetende alles verquisten en verloren loopen. In zommige kloosters maekten zy slidderbanen van de Boter. In de kerk wierd alles gebroken en uytgeplundert, zy speelden op de Orgels, gingen spots-ge-wys Processien en bedreven meer diergelyke buytenspoorigheden. Hun goddeloosheyd was zoo buyten maeten groot, dat het ongelooflyk is al wat zy deden: en ik zelve, die dit opgeteekent hebbe, en zouden 't niet geloofht hebbe, waer 't niet dat ik het niet gezien hebbe." De systematische vernieling ging ook de volgende dagen door. "Den 22n zag men in de Kerke van de Minder-Broeders omtrent de Predikstoel liggen branden een groot Vuur van Beelden, Schilderyen en Autaer-Cie-raden."

Een groot deel van de kunstschaten die men gedurende de 1e beeldenstorm had kunnen redden werden nu definitief vernietigd.

18 Mei 1585

De raad van Vlaanderen zetelt voor de eerste maal terug in Gent na het einde van het Calvinistisch Bewind.

18 Mei 1814

Aankomst van de Seminaristen, terug uit Wezel. Althans dezen die het overleefd hadden.

Nadat Napoleon Maurice de Brogolie had gevangen gezet, benoemde hij de la Brue de Saint-Bauzille tot nieuwe bisschop van Gent. Deze werd door de geestelijkheid niet erkend.

In de grote mis op 25 Juli 1813 waren slechts 3 seminaristen aanwezig van de 36 die er normaal moesten zijn. Slechts 30 van de 1200 priesters van het bisdom aanvaardden de nieuwe bisschop.

De Prefect Desmousseaux bracht de namen van de opstandige seminaristen op de lijst van de conscriptie. De seminaristen E. Van den Hecke en Emm. Helias d'Huddeghem, die beschouwd werden als leiders van de rebellen, werden opgesloten in de gevangenis Ste-Pélagie in Parijs.

158 Seminaristen werden verbannen naar Wesel in Duitsland waar ze ingelijfd werden in een artillerieregiment.

53 seminaristen zouden hun land niet terugzien; zij kwamen om van de ontberingen.

In 1840 werd in de St-Jozefskapel van de St-Baafskathedraal een epitaaf van de weggevoerden geplaatst.

18 Mei 1872

Dood te Gent van Camille De Bast.

Deze orangistische industrieel die een "Filature de Coton et Tissage mécanique" had op de Coupure, werd geboren op 30 Augustus 1807.

18 Mei 1879

Inhuldiging van de Kiosk op de Kouter.

Hij werd gemaakt naar de plannen van Adolphe Pauli.

18 Mei 1897

Geboorte van Edgar Colle.

Deze Gentenaar was de sterkste schaker die België ooit gehad heeft. Hij stierf alhier op 19 April 1932.

18 Mei 1910

Dood in de Laurent Delvauxstraat van Florimond Van Duyse.

Deze telg uit een gekend geslacht werd geboren op het "Garenplaatske" op 8 Augustus 1843.

Zijn vader was de dichter en stadsarchivaris Prudens, zijn broer Daniël was een vermaarde oogheelkundige en zijn broer Hermann was de eerste Conservator van ons Oudheidkundig Museum.

Van jongsaf was het duidelijk dat de muziek een grote rol zou spelen in zijn leven. Vanaf zijn 7e volgt hij reeds lessen aan het Conservatorium. Op zijn 15e componeert hij zijn eerste Romance en op zijn 17e toondichtte hij reeds operettes. Een van zijn leraren is Karel Miry.

Van hem kan gezegd worden dat hij een dubbel leven leidde. Enerzijds is de muziek nooit weggeweest uit zijn leven, anderzijds studeerde hij Rechten aan de Universiteit. Als 27-jarige is hij advocaat aan de Balie van Gent, als 30-jarige behaalt hij de 2e Prijs van Rome.

Hij wordt eerste Krijgsauditeur in Antwerpen, vanaf 1882 in Oost-Vlaanderen.

Enerzijds de minzaamheid in persoon, anderzijds een buitengewoon strenge krijgsauditeur die de bijnaam "de man met de ijzeren arm" krijgt.

In 1888 verwekt hij sensatie door een rekwisitorium in het Vlaams te houden. Hij zal trouwens verder blijven ijveren voor het gebruik van het Nederlands in de Krijgsraad.

In 1903 is hij een van de oprichters van de "Liederavonden voor het Volk" die doorgaan in het Lakenmetershuis. Hij maakt een diepgaande studie van oude Vlaamse volksliederen, gaat snuisteren in liederboeken van de 16e tot de 19e eeuw, copieert tal van oude liederen en legt een fichesysteem aan in oude sigarenkistjes. Verscheidene publicaties over dit onderwerp worden trouwens bekroond.

Zijn grote verdienste bestaat er in dat hij honderden oude volksliederen redde van de vergetelheid.

In het begin van deze eeuw kwam zijn standaardwerk tot stand: “Het Oud Nederlandsch Lied” in 3 delen, niet minder dan 2.800 bladzijden, tekst en melodie van 714 oude Nederlandse liederen.

Hij liet een statig huis bouwen in de Laurent Delvauxstraat. De gedenkplaat die er geplaatst werd in 1938 is er nu nog te zien. Zij draagt de volgende tekst: “In dit huis woonde, arbeidde en stierf Florimond Van Duyse, musicoloog. Hij redde de volksschat van het oude Nederlandsch lied.”

Florimond Van Duyse werd begraven in het familiegraf op het Campo Santo.

19 Mei 1807

Uit een verslag van de Prefect van het Schelvedepartement blijkt dat gedurende de eerste drie maanden van dit jaar 106 soldaten van het Departement deserteerden.

19 Mei 1812

Dood te Gent van André Bénéoit Steven I.

Deze drukker-uitgever werd geboren te Kassel op 12 oktober 1757.

In 1794 vinden wij hem in Gent als drukker van de Franse bezetter.

Uitgever van bladen waarvan de meesten slechts een kortstondig bestaan kenden: “De Vaderlandsche Gazette”, “De Dagelijkschen Courier van het Departement van de Schelde”, “Den Demokraat”.

Lid van de loge “La Félicité Bienfaisante”.

Zie ook “Ghendtsche Tydinghen” - 1983 - N° 1 - pp. 28-36

19 Mei 1839

Geboorte te Gent van Kanunnik Gustave de Battice.

Hij was Directeur van het Seminarie in Gent toen hij in 1877 benoemd werd tot co-adjudator van Mgr. Bracq.

Het was onder zijn administratie dat in Maart 1878 een herderlijke brief verscheen tegen de stadsscholen.

Er werd in gezegd “que ces écoles étaient confiées à des mains dangereuses ou perfides et que ceux qui réclament l’enseignement laïque veulent former des libéraux, des indépendants, des libres-penseurs qui, après peu de temps, deviennent des libres-viveurs ne craignant que les gendarmes et la Cour d’assises.”

Dit gaf aanleiding tot een energiek protest van het Schepencollege. Het Van Crombrughe's Genootschap organiseerde een imposante manifestatie onder leiding van Jules De Vigne en Rolin-Jacquemyns.

19 Mei 1866

Dood van Pierre-Jacques Goetghebuer.

Deze man wiens naam de Gentse heemkundige familiair in de oren zal klinken werd hier geboren op 26 Februari 1788.

Het begon al goed: hij gaat naar onze Academie en kaapt er al de eerste prijzen weg. In 1810, hij is dan 22 jaar oud, verovert hij de zeer begeerde medaille in de wedstrijd voor Architectuur. Na deze bekroning wordt hij benoemd tot leraar van Architectuur aan de school waar hij enkele maanden voordien nog leerling was. Een bijzonder vlugge promotie, maar wel verdiend.

Gedurende 9 jaren vervult hij deze professorale taak met veel ijver en toewijding, maar hij dient dan zijn ontslag in om wat meer vrijheid te krijgen en te kunnen reizen.

Goetghebuer was niet alleen een bekwame architect (hij bouwde o.m. het gekende "Hôtel de la Poste" op de Kouter) maar tevens een zeer knappe tekenaar en graveerder. Hij oogste roem met zijn "Choix des Monuments, Edifices et Maisons les plus remarquables du Royaume des Pays-Bas" dat hij opdroeg aan Koning Willem I.

Het bevatte 120 gravures van merkwaardige gebouwen in Noord- en Zuid-Nederland. Zij munten uit door nauwkeurigheid en correcte detailweergave. Het zijn stuk voor stuk betrouwbare documenten.

Maar Goetghebuer doet veel meer dan dat, gedurende meer dan een halve eeuw zal hij alle tekeningen, aquarellen, plannen, medailles, prenten, handschriften en andere documenten verzamelen die betrekking hebben op Gentse kerken, kloosters, abdijen, begijnhoven, burgerlijke gebouwen, straten, pleinen, wijken, stoeten, standbeelden, maatschappijen en zo zouden wij nog een tijdje verder kunnen gaan.

Wanneer Goetghebuer in 1866 stierf bevatte zijn verzameling meer dan 4.000 dergelijke documenten. De Stad kocht ze aan voor 7.000 fr. Zij berust nu in het Stadsarchief en werd aanzienlijk uitgebreid door schenkingen en aankopen. Zij is gekend onder de naam "Atlas Goetghebuer". Maar laat u toch niet misleiden door dat woord "Atlas" en als ge naar de leeszaal van het Stadsarchief zou gaan, vraag dan niet aan de bediende of hij u even het "Atlas Goetghebuer" wil brengen. Het zou kunnen dat de man een beroerte krijgt. Deze zogenaamde Atlas neemt een hele kamer in beslag.

19 Mei 1867

Uitgang van de grote St-Machariusprocessie.

U kunt meer lezen over St-Macharius en de processie van dezelfde naam in "Ghendtsche Tydinghen" - 1981 - N° 5 - pp.242-262

19 Mei 1889

Eerste opvoering in Gent van "Lakmé" van Leo Delibes.

19 Mei 1895

Eerste opvoering in Gent van "Paillasse" van Leoncavallo.

19 Mei 1900

Geboorte van Maurits Van Wesemael.

Hij behaalde zijn diploma van onderwijzer in 1921.

Van 1921 tot 1922 was hij onderwijzer in de Acaciastraat, van 1922 tot aan zijn oppensioenstelling in de Van Monckhovenstraat.

Van 1924 tot 1934 was hij bibliothecaris van het Willemsfonds in het Lakenmetershuis.

Maar hij was niet alleen gekend als onderwijzer, maar ook als folklorist en als heemkundige. Van in het begin en tot aan zijn dood was hij een trouwe en graag gelezen medewerker van ons tijdschrift.

Hij stierf op 17 Augustus 1986.

Zie ook "Ghendtsche Tydinghen" - 1986 - N° 6 - p.305.

Hugo COLLUMBIEN

OPROEP

Wij zoeken dringend iemand (m/v) die een pakjes kan maken bij onze verzending van "Ghendtsche Tydinghen" op de woensdagavond om 19.30 uur in het Documentatiecentrum en dit 6 maal per jaar.

Dezen die zich nuttig willen maken kunnen hun naam en adres opgeven aan: Heemkundige en Historische Kring Gent, Administratie, Koggestraat 14, 9000 Gent. ((Tel. 09.259.02.05)

T GENTSCH SPANT DE KRUUNE!

Waar de Gentsche sterre bleef stille staan

Toen ik laatst aan het grasduinen was in een ingebonden reeks van "Gentsch Museum", een "zondagsblad" of weekendbijlage bij de krant "Het Vaderland" uit mijn krantenverzameling, werd mijn aandacht in het nummer van 8 april 1899 getrokken door de titel:

Een lied van 1745 in de Gentsche volkstaal

De inleiding gaat als volgt:

"Onlangs verschenen er herhaaldelijk, in het Fransch dagblad "Le Petit Bleu", van Brussel, kluchten, gewestelijke vertellingen en zetten in de Gentsche volkstaal, alhier gekend onder den naam van "Nieuwbrugsch" waarschijnlijk omdat het platste Gentsch gesproken werd door de arme en onbeschaafde bevolking die den wijk der "Nieuwbrug" bewoonde, voor dat de gezondheidswerken werden uitgevoerd waardoor deze kant van de stad een nieuw uitzicht heeft gekregen. Het "Nieuwbrugsch" of plat Gentsch - men kan het in le Petit Bleu opmerken - laat zich niet alleen moeilijk lezen, maar nog veel moeilijker schrijven. Het heeft klanken die bijna niet in letters weer te geven zijn. Om het Gentsch goed weer te geven, zou het a.b.c. moeten vermeërdert worden*."*

Als een model in het genre noemt men den volksroman "Jellen en Mietje", in 1815 in 't licht gegeven door Karel Brouckaert."*

Sedert dien zijn er vele liedjes en volksblaadjes - vooral in tijden van kiezingen - in het Gentsch dialect verschenen. Noemen wij onder de liedjes deze van N. Destanberg. Het berucht liberaal spotblad "Baes Kimpe"* werd grotendeels in 't plat Gentsch geschreven en verried eene flinke pen. Lodewijk De Vriese* en Juliaan De Lantshere* hebben letterkundige beschouwingen over het Gentsch dialect beoefend. Wij vinden er eene aardige proeve van in een niet minder aardig boekje, getiteld*

APOLLO'S NIEUWE-JAARSGIFT
aen het bekoorlyke Hollandsche jufferschap
(Te Dordrecht)

Gedrukt by "Hendrik Walpot",
Boekverkooper over 't Stadhuys, 1745
Welke wij hier letterlijk overschrijven."

Enige verduidelijking

De Nieuwbrug, waarvan hoger sprake, was de brug gelegen tussen de St.-Jacobsnieuwstraat en de Keizer Karelstraat over de Reep. Later ging de naam van de brug over op de hele wijk gelegen tussen de St.-Jacobsnieuwstraat, Vlasmarkt, St.-Jacobs, Steendam (de vroegere St.-Jorisstraat), de Nieuwbrugkaai (aan de vroegere samenvloeiing van Leie en Schelde) en de Oude Beestenmarkt. Men sprak er een speciaal soort zeer plat Gents. De Friese taalkundige Johan Winkler schrijft daarover in 1874:

“Deze wijk wordt hoofdzakelijk door menschen uit den kleinen burgerstand, door werklieden en vooral fabrieksarbeiders bewoond. het zogenoemd Nieuwbrugsch wordt ruwer en platter uitgesproken dan het gewone Gentsch; ‘t wordt vooral ook veel slepender uitgebracht, zeer lijmig zoals men in Vlaanderen deze wijze van spreken noemt. Het hoofdkenmerk van het Nieuwbrugsch is de verandering van de volkomen “u” in de volkomen “v”. “

Zo zei men “*brigge*” voor “*brugge*”, “*mîtse*” voor “*mutse*”, “*kîrf*” voor “*kurf*”, “*iww*” voor “*uww*”, “*mîgge*” voor “*mugge*” en “*opvîllen*” voor “*opvullen*”. En Winkler gaat verder:

“Wat men tegenwoordig (1874) Nieuwbrugsch noemt, is eigenlijk de algemeen oud-Gentschen tongval. Voor een halve eeuw (1824) sprak nog het grootste deel van de burgerij te Gent op zijn Nieuwbrugsch, ofschoon niet zoo ruw en plat als de hedendaagsche echte Nieuwbrugelingen doen.”

De zgn. “gezondheidswerken” waar men het over heeft, behelsden het dempen van de vele kleine waterloopjes die steeds meer op open riolen begonnen te lijken. Na de verschillende cholera-epidemieën in de 2de helft van de 19de eeuw, nam het stadsbestuur drastische maatregelen om deze bron van ziektekiemen definitief te elimineren door ze op te vullen of te overwelven.

Dialectspelling

“Om het Gentsch dialect neer te schrijven, zou het a.b.c. moeten vermeerderd worden.” Schreef men toen al. Dit geeft ons de gelegenheid eventjes een boompje op te zetten over dialectspelling.

De enige wetenschappelijk verantwoorde manier om vandaag gelijk welke taal of dialect op papier te zetten is gebruik te maken van fonetisch schrift. Daar heeft men het alfabet inderdaad zodanig uitgebreid dat men in staat is elke klanknuance precies weer te geven. Het enige probleem is: buiten een handvol wetenschappers kan geen kat dit schrift lezen, laat staan schrijven. En nochtans wordt er in Gent de laatste jaren terug druk in het dialect geschreven en gepubliceerd. En iedereen begrijpt wat er staat.

Geen enkele autoriteit is eigenlijk gemachtigd om ook maar enige verplichting voor wat betreft woordgebruik of schrijfwijze van het dialect op te leggen. Ook de schrijfwijze van Lodewijk Lievevrouw-Coopman is voor het Gents maar wat ze is: zijn manier om Gents te schrijven. En als het over de spelling gaat, hoeven we maar aan de oeverloze discussies te denken die onze laatste spellingswijziging voorafgingen... Taalfanatici hebben dus nog jaren stof om over door te bomen! dr. Jaques Van Keymeulen van het Seminarie voor Nederlandse Taalstudie en dialectologie van de Gentse Universiteit zegt daar het volgende over:

“Een goede kennis van fonetica en fonologie en daarmee gepaard gaand, een juist inzicht in het onderscheid tussens klank, foneem en letter is echter onontbeerlijk om over spellingskwesaties goed na te kunnen denken en deugdelijke spellingen te kunnen ontwerpen.”

Aldus Van Keymeulen, en hij verwijst hier graag naar “Praktische uitspraakleer van de Nederlandse Taal” door prof. Blanquaert. En hij gaat verder:

“De amateurlexicograaf moet ervan overtuigd zijn dat een leesbare, populaire dialectspelling noodzakelijk benaderend (fonetisch) is, en dat hij geen tijd hoeft te verliezen met een poging om werkelijk alle klanknuances (allofonen) die hij in zijn dialect hoort, in een zelfgemaakte spelling weer te geven. Indien hij die nuances toch tracht neer te schrijven, gaat hij de weg op van een fonetische spelling en is hij verplicht het fonetisch schrift te gebruiken ofwel zelf een fonetisch schrift te vinden.

Als algemene regel mag gelden: **hoe nauwkeuriger** (fonetischer) de spelling, **hoe moeilijker** te lezen. **Hoe grover** (fonologisch) de spelling, **hoe makkelijker** te lezen. Elke dialectspelling die leesbaar wil zijn, behoort een evenwicht te zoeken tussen twee principes:

1° - Alle fonemen(1) dienen in elk geval weergegeven te worden.

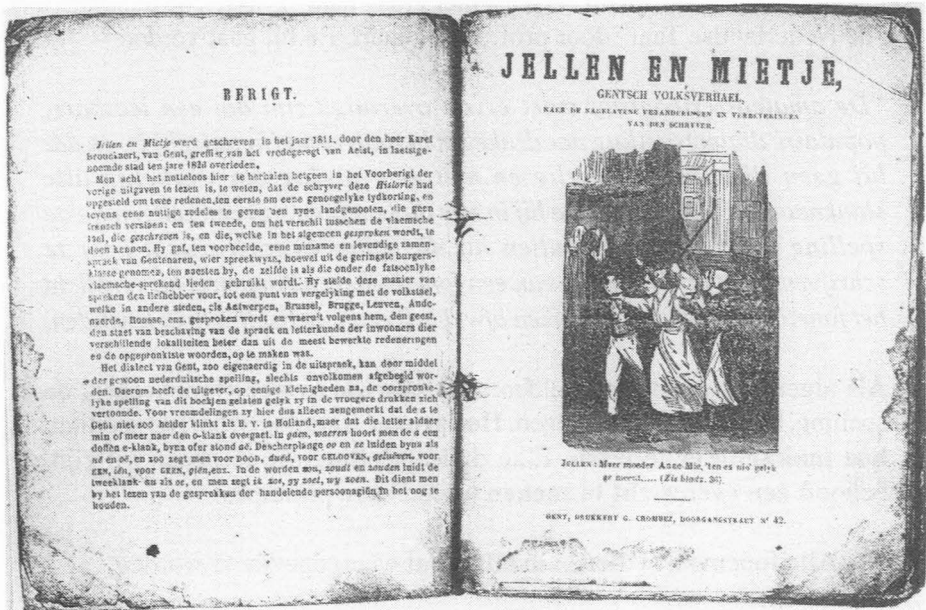
2° - De dialectspelling **sluit het best zo dicht mogelijk aan** bij de gewone Nederlandse letters en spellingsconventies.

Gentse dialectschrijvers van toen.

Pogingen om het Gentse dialect leesbaar neer te schrijven dateren niet van gisteren. Velen zijn ons voorgegaan.

Zo heeft de opsteller van het artikel het over Karel Brouckaert. (° Gent 1767, + Aalst 1827) Hij was Gentenaar maar werkzaam op de griffie van het vrederegerecht te Aalst. Bekende publicaties zijn *“Dagelyks Nieuws van Vader Roeland, Pendant van Père du Chêne”* (Gent 1792-93), *“De Sysse-Panne”* (Gent 1795-1798). Later werden fragmenten daaruit gepubliceerd onder de titel *“Borgers in den Estaminé”* en *“Den Jongen Tobias”*. *“Briefwisseling tusschen Vader Gys en verscheyde andere geleerde Persoonen van zynen Tyd”* (Gent 1799-1800).

Zijn verhaal *“Jellen en Mietje -twee buurkinders uit de wijk der Nieuwbrugge-”* (1814-15) (illustratie), werd ingevolge de toen geldende Franse keizerlijke decreten op de drukpers in handschrift afgegeven op de *“secretarie”* van de *“Préfecture du Département de l'Escaut”* (Scheldepartement) en vandaar naar Parijs gezonden om de toelating tot publicatie te krijgen. Het manuscript slingerde daar een jaar rond omdat niemand de taal van Jellen en Mietje verstond: de dialogen waren nl. in het Gents geschreven! De boekkeurders

stuurden pas in 1813 het hele zaakje terug naar de prefect te Gent met de opdracht het helemaal in het Frans te vertalen. Een groot deel van het origineel manuscript keerde niet naar Gent terug en schijnt verloren gegaan te zijn in de papieren mallemlen van de “*sécretarie*” te Parijs.

Gelukkig voor ons heeft Broeckaert zijn verhaal niet vertaald en was het eerst in 1815, na de nederlaag van Napoleon dat de vrijage van Jellen en Mietje in “*den nieuwen dobbelen schapers-almanak*” te Gent gedrukt werd. Vanaf 1837 volgde een aantal bijgewerkte drukken en in 1932 gaf “De Sikkel” het werkje voor de laatste keer uit. Het geeft ons een beeld van het Platgents uit die periode.

De tweede man waarvan sprake, is Napoleon Destanberg, ° 7 febr. 1829. Hij volgde stedelijk onderwijs, Atheneum en Universiteit, brak zijn studie in de rechten af om dichter en dagbladschrijver te worden. Schreef onder de pseudoniemen *de jongen van de waterwijk*, *Baas Kimpe (illustratie)* of *Cies van Ghendt*. bekend als liberaal journalist en volks liedjesschrijver, waaronder vele in het Gentse dialect. (*Al de Liberale Liedjes en gedichten van Nap. Destanberg. 1846-1866. Gent bij Aug. Van De Weghe, Korte Dagsteege, 18, 1866*) (*illustratie*). Zijn gekendste lied is zeker “*Die jonkmans van Gent*” op muziek van Karel Miry. Destanberg overleed op 4 sept. 1875 op 46 jarige leeftijd. In de KNS staat zijn borstbeeld van de hand van Theo Soudeyns.

Ook Lodewijk De Vriese wordt vernoemd (° 8 okt. 1848). Hij groeide op te Evergem. Werd na de middenschool notarisklerk, vervolgens aldaar in gemeentedienst, later naar het Provinciebestuur. In 1875 richtte hij een drukkerij op en gaf het liberale blad *De Meetjeslander* uit, weldra gevolgd door een twintigtal andere. Van 1875 tot 1878 was hij beheerder van de Flandre Libérale. In 1848 moest hij zijn uitgeverij opgeven wegens politieke problemen. Hij was ook de inrichter van vaktentoonstelling waaronder de vermaarde Provinciale tentoonstelling in het Citadelpark te Gent in 1899.

Zijn letterkundige loopbaan begon hij in 1865 op zeventienjarige leeftijd met de zedenschets: “*Geschiedenis van een paar halve laarzen met dubbele zolen*”. Dan volgden:

1865: *Beschrijving der feesten, gegeven t. gelegenh. der inhuldiging van Z.H. Leopold II...*

1870: *Luimige brokken, schetsen uit het Vlaamse volksleven.*

1873: *Twee Volksjongens of wat het is Klerk te zijn & Twee Werklieden.*

1874: *Beknopt Handboek van den Ambtenaar des Burgerlijken Stands.*

1879: *Manuel Succint de l' Officier de l' Etat civil.*

1. Wat is 't woud 191?
 Die dat woud is 't woud
 Die woud is 't woud
 Die woud is 't woud
 Die woud is 't woud

2. Wat is 't woud 192?
 Die dat woud is 't woud
 Die woud is 't woud
 Die woud is 't woud
 Die woud is 't woud

3. Wat is 't woud 193?
 Die dat woud is 't woud
 Die woud is 't woud
 Die woud is 't woud
 Die woud is 't woud

BAAS KIMPE

TIJDSCHRIJF

VAN DE WAARDEN VAN DE WAARDEN

1. Wat is 't woud 194?
 Die dat woud is 't woud
 Die woud is 't woud
 Die woud is 't woud
 Die woud is 't woud

2. Wat is 't woud 195?
 Die dat woud is 't woud
 Die woud is 't woud
 Die woud is 't woud
 Die woud is 't woud

3. Wat is 't woud 196?
 Die dat woud is 't woud
 Die woud is 't woud
 Die woud is 't woud
 Die woud is 't woud

4. Wat is 't woud 197?
 Die dat woud is 't woud
 Die woud is 't woud
 Die woud is 't woud
 Die woud is 't woud

DERDE VERHIEDEDE EN GENTSCH VERZENS UITGAVE 1907

GENTSCH SPEEKWOORDEN EN SPEEKWIJZEN

DOOR
LODEWIJK DE VRIESE

Kultuur, dat de portiere vren, de brand, een spijet!

BIJ ALLE BOEKHANDELAARS EN BOEKVERKOPERS VERKRIJGBAAR

AL DE LIBERALE LIEDJES EN GEDICHTEN

VAN
Uap. Destanberg.

1846-1866.

VOLESTEDIG
 1 FRANK.

GENT,
 BIJ AUG. VAN DE WEGHE,
 Korte Dugstege, 18.
 1866.

Uitgegeven ten voordeele van het -Werk der Weduwen-

GENTSCH WOORDEN EN ZEGSWIJZEN

VERTAALD DOOR
Juliaan DE LANDTSHEER

PRIJS FR. 0.50.

GENT
 DRUKKERIJ FR. WARM-LEENDERS, VLAANDERENSTRAAT, 32.

1890: *Gentsche spreekwoorden en spreekwijzen*. (illustratie)
 1915: *De Volksdichter Napoleon Destanberg herdacht*.
 1916: *Een Wandelingsken in 't ronde van Gent*.
 1920: *De volkszanger Karel Waeri herdacht*.
 1923: *Zwart Polleke. Herinneringen uit mijnen schonen jongen tijd*.
 1925: *Onder de Wekkinge. Een resem brokskens Gentsch leven voor 't volk bijeengegaard*.
 1928: *Onder de Draeke. Een tweede resem brokskens Gentsch leven voor 't volk bijeengegaard*.

Verder verschenen er nog ontelbare bijdragen in *Meilover*, *Gent Voorwaarts*, *Gent XXe eeuw*, *Jaarboek van de Koninklijke Hoofdrederijkerskamer Het kersouwken te Leuven*, *Het Bouwvak*, *Oostvlaamse Zanten*, *Zondagsblad* (letterkundig bijblad van *Vooruit*), *De Gazette van Gent*, *De Meetjeslander*, *La Flandre Libérale*, enz...

Verder heeft men het nog over Juliaan De Lantsheer. Hij publiceerde in 1892 zijn 20 pp. tellend werkje: *Gentsche Woorden en Zegswijzen*, prijs FR.0.50, *Uitgegeven ten voordele van het "Werk der Weduwen"*, Gent, Drukkerij Fr. Waem-Lenders, Vlaanderenstraat, 32. (illustratie)

Het lied

Een Nye Vloams Liedeken Jente (2)
Door de Redderaiikers van Gente,
Van de dry Waizen uit Orienten.(3)

Stemme: "Attende moi sous l'orme"

Links staat de liedtekst in originele spelling, rechts een transcriptie in "hedendaags" Gents dialect.

1.

Dry Mans oit Orienten,
s 't niet ien wondre sauk,
Ons deken kakt corenten (4),
Heel wonder soet van smauk,
Den Dief die es goan loopen,
Men bind hem aan le mast,
Mit vijftien doisent knopen;
Is dat niet wel gepast.

Drij mannen uit Oriënte,
Es 't niet een wond're zaak?
Onzen deken kakt korenten,
Guul wonderzoet van smoak,
Den dief die es goan lupen,
Men bindt hem aan de mast,
Mee vijftienduuzend knopen;
Es da nie wel gepast?

2.

**Wai zijn dry groote Fielen (5),
Wij komen van zoo veer,
Ne waugen mit vier wielen,
Den audsten draegt de Ster,
De jongste van ons drayen,
Die is een beetje zwart,
En die doar stoat bezayen,
Die woond omtrent de Mart.**

*Wij zijn drij grute fielten,
Wij komen van zuu ver,
Ne woagen mee vier wielen,
Den ouwsten droagt de ster,
De jongste van ons drijen
Die es een beetsje zwart,
En die doar stoat bezijen,
Die weunt omtrent de mort.*

3.

**Wij kwoamen veur Herodes deur,
't Was in den avond spau (6).
Zijn wayf die was goev Humeur,
Se gaef ons elk een vlau (7),
En doar mee wierd het toen zou loat,
Wat komt mij in den zin,
De Staer is schoon, de Staer es froay,
Doar stinkt een keersken in.**

*Wij kwamen veur Herodes deur
't Was in de oavond loat
Zijn wijf die was goe van humeur,
Ze gaf ons elk een vloai,
En doarmee wierd het tons zuu loat,
Wat komt mij in den zin?
De sterr'es schuun, de sterr'es froai,
Doar steekt een kîsken in.*

4.

**De staer en wau niet voartgoan,
En Jappe (8) sloeg zain wijf,
En Melse (9) bonter ien koortke
aen,
En Balte (10) droayde zo staif,
Doe kwoame way aen een Bakkeray
En anders niet eene zier(11),
Doar staulen way een brood twee dray,
En de Staere was van pampier.**

*De ster en wild'g' nie vuurtgoan,
En Jacob sloeg zijn wijf,
En Melchior bond er een kuurd'ken
aan,
En Balthazar droaidege zuu stijf
Toen kwoamen wij aan een bakkerij,
En anders nie ene zier
Doar stolen wij een bruid twee drij,
En de sterre was van papier.*

5.

**Twee Knevels (12) laik enne Mutzaert (13),
Gezauten Vlairs met Mustaert,
Pas da nie wel bay een?
Myn Heer hoe veel belieft 'er u van,
Het blinkt gelaik jene zon.
En Coridon de Haider (14)
En den Haired(sic) Coridon.**

*Twie knevels gelijk ne mutsaert,
Gezjiten vleesch mee mostoart,
Past da nie wel bijeen?
Mijnheer, hoevele belieft er u van?
Het blinkt gelijk ene zon.
En corindon van Haider
En Haiders corindon.*

6.

**Den Hoan stoat op den toren,
En de Rook vliegt oit de Schauw,
Main geld heb kik verloren,
En vreesse kik veur main Vrouw,
En Raynse wyn met saukerbroot
In een beschetten broek,
De Moan die schaynt voorwoar zo
root
Gelayk jene Peperkoek.**

*Den hoane stoat op den toren,
En de ruuk vliegt uit de schouwe,
Mijn geld heb kik verloren,
En vrese kik veur mijn vrouwe,
En Rijnse wijn mee suikerbruud,
In een beschetten broek,
De moane die schijnt veurwoar zuu
ruud,
Gelijk ene peperkoek.*

Wat wij hier gehoord hebben is niet echt een verhaal maar eerder een snoer van geestig rijmende non-sens-zinnen. Ook zijn heel wat woorden uit het lied nu totaal in onbruik geraakt, zoals: *jente, spau, fiele, corindon,...*

We hebben hier te maken met een vrij geslaagde vroege poging om een tekst effectief leesbaar en reproduceerbaar in het dialect neer te schrijven. Men lukt er toch al behoorlijk in de zo typische twee- en drieklanken (diftongen) uit het Gents vrij consequent weer te geven, zoals: *goan, doar, stoat, kwoamen, loat, hoan, moan, voorwoar, drayen, gelayk, bakkeray, bezayen, froy, Raynse, schaynt, bay een* (bijeem), enz...

Door het vernoemen van menige lekkernij zoals krenten, vlaai, brood, gezouten vlees met mosterd, Rijnwijn, suikerbrood en peperkoek, hopen zij hun luisteraars als goede verstaanders na het zingen van hun bedellied, aan te sporen tot gulle gift van spijs en drank.

Wij wensen Jappe, Melse en Balte met de eindejaarsfeesten veel lekkers toe.

***En uuk veur ulder in twieduust en twieje:
eentse mee suiker en eentse mee zeem!***

Eddy "den Twiedekker" LEVIS

NOTEN

Daar de liedtekst toch vrij veel onbekende of niet zo doorzichtige woorden telt, dringt enige toelichting zich hier wel op.

1. *fonemen* zijn woorden die enkel door hun **klank** verschillen en daardoor een andere betekenis krijgen. vgl deze twee *fonemen* uit het Oost-Vlaamse dialect :

"Hij nam een beete van zijnen boterham" - *beete* (A.N. *beet*)
"Ter valt een beete van de kerre" - *beeëte* (A.N. *biet*)

2. "Jente": < Mnl. bnw. *jent(e)*, *gent(e)*, *gentel(ike)*, *gentelijc*: edel, lief, bevallig, mooi. verwant aan het Eng.: *Gentleman* en het Fr.: *gentilhomme*.

Dit woord treffen we ook aan in het refrein van het bekend Lied, "'t Ros Beiaert":

*"De vier Aymonskinderen jent, met blanke zwaard in d'hand.
Ziet ze rijden, 't zijn de schoonste van ons land."*

3. "Oriënten": < Fr. *Orient*: Oosten, hier: uit het Heilig land

4. "corenten": krenten, grote rozijnen uit Korinthië.

5. "*Fielen*": mv. van Mnl. znw. *fiel* (ca. 1550), < Fr. *vilain*. (gemeen). Hedendaags Nl. "fielt": laaghartige ploert, doortrapte schurk. Syn. schoft, afl.: fieltachtig, fieltenstreek, fieltig.

6. "*spau*": Mnl. *spade*, (*spader*, *spæst*) < *spæd*, *spædt*, bnw. & bw.; verwant aan het Duitse: *spät* (laat) en *später* (later). J. Verdam schrijft in zijn "Middelnederlandsch Handwoordenboek" (1911):

1. laat op den avond zijnde, op een laat uur van den dag plaats hebbende. "Dat hi comen sal te spade"

2. Laat. ver in tijd gevorderd zijnde, waarvoor het grootste deel van den tijd verstreken is: "*het is te spade.*" - "*vroech ende spade.*"

3. lang durende: "*Dat orlof nemen dochte hem spade; het ware spade*", het zou lang duren.

Ook ironisch voor nooit: (tot een vijand dien men een dodelijke slag toebrengt)... "*nu hout dat du sulst spade ghenesen sijn*", het zal lang duren voor gij hier van hersteld zijt!

7. *vlau*: vlaai,

1. taart: < vlade (1540) oorspronkelijk gewesttaal, nu algemeen gangbaar rond gebak van brooddeeg, eieren, melk, ed. met opstaande rand en gevuld met rijstebrij of vruchten. Zo kennen we rijstevlaai, abrikozenvlaai, appelvlaai, kersenvlaai, kruisbessenvlaai, vruchtenvlaai, enz...

2. oorveeg: *een toarte, een blafte, ne lap, een uurvoage, een koaksmete, enz...*

8. *Jappe*: < *Jacob*, bijbelse naam. Patriarch, zoon van Isaac (Genesis 25:26) Betekenis: "hielhouder"

9. *Melse*: mansnaam, *Melchior*, één van de Drie Koningen.

(L.L.-Coopman Gents Wnbk. p.853) Betekenis: "koning des lichts" of "de koning (= God) is licht".

10. *Balte*: mansnaam, *Balthazar*. Betekenis: “God bescherm zijn leven” of “uitnemend heer”. (L.L.-Coopman Gents Wnbk. p.130): *Balte -Koestront*:
 1. *en kort en dik manspersoon*.
 2. *Gentse straatheld*.
11. *zier*: < *ziere, siere*, znw.vr.: een ziertje, zeer kleine hoeveelheid “*niet een siere*”, niet het minste, geen *zier*. (Verdam Mnl. handwbnk. p.540) Het zinnetje is naar alle waarschijnlijkheid te interpreteren als: “Anders stelen wij niet het geringste, niet het minste, niets!”
12. “*knevel*”: znw. syn. “moustache”: snor.(ca. 1567) < *knevelen* of *knevelbaard*. Elk van de beide helften van een snor: grote *knevels*, de *knevels* opstrijken.
13. “*Mutzaert*”: mutsaert of mutsaart; samengebonden takkenbos verkocht als brandhout. “*Twee Knevels Laik enne Mutzaert*” betekent dus: een snor als twee takkenbossen.
14. “*Coridon de Haider*”:

1. <Fr.: *corindon* (< *tamoul kurundam*): Nl. *korund*. Tweede hardste edelsteen na diamant. Vrij veel voorkomend mineraal.

Een van deze variëteiten (*corindon hyalin*) heeft verschillende namen al naar gelang de kleurvariëteit. rose: *robijn*, geel: *topaas*, blauw: *safier*, violet: *amethyst*, groen: *smaragd*, kleurloos: *witte safier*.

De grijs-zwarte variëteit, het amarilgesteente, is een amorf gesteente grotendeels bestaande uit korund en magnetiet. Het wordt wegens zijn hardheid (H-9) als slijpmateriaal gebruikt.

2. Haider: slaat op sultan *Haider-Ali* van de Indische staat Mysore (regeringsperiode 1766-1782). Hij werd geboren in 1722 te Devanahalli. Was ten tijde van het ontstaan van het lied (1745) een veelbesproken figuur. Trad in 1749 in dienst van Mysore. Werd in deze staat opperbevelhebber en na de dood van de radjah tevens vorst. Haider schoeide zijn leger op Franse leest en was, dikwijls met de steun van de Fransen, een gevaarlijk tegenstander van de Engelsen in hun strijd om Hindoestan. Zij brachten hem echter in 1781 te Porto Novo een zware nederlaag toe. Hij sneuvelde uiteindelijk in de slag bij Arkot op 7 december 1782.

Het is dus helemaal niet verwonderlijk dat men in een kerstlied uit 1745 het firmament vergelijkt met een door Sultan Haider-Ali uitgestrooid schitterend edelstenentapijt want “*Het blinkt gelijk ene zon*”.

Ook in de laatste zin van strofe 5 had er eigenlijk “haider” en niet “haired”(sic) horen te staan, gezien die eigenlijk een herhaling is van de vorige zin met woordomwisseling.

BIBLIOGRAFIE

- J. Verdam, “*Middelnederlandsch Handwoordenboek bewerkt door J. Verdam hoogleeraar te Leiden s' Gravenhaege Martinus Nijhof, Boek, courant- en steendrukkerij w/h G.J. Thieme, Arnhem. maart 1911*”.

- **Eddy Levis**, "*De relatie tussen het Gentse dialect en de fabriek: het Fabrieksgents*"
- **Fr. De Coster**, "*Lodewijk De Vriese herdacht bij de 100e verjaardag van zijne geboorte op 8 oktober 1848. Overdukt uit "Oostvlaamse Zanten" 23 jg., 1948 Drukk. v/h Ad. Hoste, N.V. Gent.*
- **Bond van Oostvlaamse Folkloristen**, "*Lodewijk De Vriese, Bio-Bibliografische studie, met een Keur uit zijn Werken. Uitgave van den Bond van Oostvlaamse Folkloristen. - 1931 - Drukkerij Van den Broeck-Jacobs en zoon, St.Jansstraat, 36, Aalst.*"
- **Gustaaf D'Hondt**, "*Gentsche figuren. Rust Roest! Lodewijk De Vriese door Gustaaf D'Hondt. Geschenke-exemplaar. Overgedrukt uit "Groot Snoeck's Almanak voor 1927" oplage 40.000 exemplaren. Uitgave van Snoeck Ducaju & Zoon Gent*"
- **Lodewijk De Vriese**. "*De volksdichter Nap. Destanberg herdacht (met portretten, Gent Boekhandel Van Goethem (Van Rysselberghe en Rombaut opvolgers), 1915, 100 blz. Engels formaat.*
- **Uit de geschiedenis van de pers**. "*Korte gegevens over het algemeen, het nationaal en het Gentse dagbladwezen. Samengebracht door Ferd. De Smedt voorzitter van de Afd. Vlaanderen van de Alg. Belg. Persbond. Journalist en kunstcriticus. Uitgave Afdeling Vlaanderen van de Algemene Belgische Persbond. Gent 1951.*
- **Zo kwam Gent van de pers**. "*Speciale publicatie (Als krant van 12 pp.) n.a.v. tentoonstelling in de G-bank op de Kouter i.s.m. de Gentse pers, Algemeen Belg. Persbond Afd. Vlaanderen, Seminarie v. Nieuwste Geschiedenis R.U.G., Instituut v. Bedrijfsopleiding en Public Relations, Stadsbestuur Gent, privémedewerkers. 1974.*
- **dr. Jacques Van Keymeulen**. "*Een handleiding voor de amateurlexicograaf. Hoe schrijf ik een dialectwoordenboek? Vakgroep Nederlandse Taalkunde. Woordenboek der Vlaamse dialecten. Universiteit Gent Blandijnberg 2 B-9000 Gent, 1995, ISBN 90-7473-04-1 Uitgegeven met de steun van de provinciebesturen van Oost Vlaanderen, West-Vlaanderen en Zeeland.*
- **Karel Broeckart**. "*Borgers in den estaminé, met inleiding en aantekeningen van dr. A. Jacob. Spectatoriale Geschriften I. Voor de Seven Sinjoren uitgegeven door "De Sikkel" te Antwerpen en ook verkrijgbaar bij C.A. Mees te Santpoort, MCMXXII (1922).*

AANKONDIGING

De tweejaarlijkse "Geschiedkundige Boekenbeurs voor Vlaanderen" die georganiseerd wordt door de "Koninklijke Bond van Oost-Vlaamse Volkskundigen" gaat voor de 11e maal door op zaterdag 9 februari van 11 tot 18 uur en op zondag 10 februari van 10 tot 17 uur.

De onderwerpen zijn: Archeologie - Familiekunde - Geschiedenis - Heemkunde - Volkskunde.

Deze boekenbeurs wordt, zoals de vorige keren, gehouden in de Sint-Pietersabdij. Onnodig te zeggen dat de "Heemkundige en Historische Kring Gent" er wel een stand zal hebben en er alle geïnteresseerden graag zal verwelkomen.

HERDENKINGS-DAGEN IN 2002

Wat gebeurde er

75 jaar geleden.

28 Mei 1927: Dood van Theophiel Lybaert.

30 Augustus 1927: Dood van Emiel Braun.

100 jaar geleden.

10 Januari 1902: Dood van Dr. Adolphe Burggraeve.

17 Februari 1902: Dood van Virginie Miry.

20 Juli 1902: Dood van Gustave Vanaise.

125 jaar geleden.

5 Januari 1877: Geboorte van Henri Van Daele.

31 Januari 1877: Dood van Pierre De Vigne-Quyo.

18 Februari 1877: Geboorte van Victor Fris.

8 Mei 1877: Geboorte van Oscar Sinia.

26 September 1877: Geboorte van Bertha De Vriese.

12 November 1877: Geboorte van Michel Thiery.

14 December 1877: Geboorte van Lieven Duvosel.

150 jaar geleden.

21 Februari 1852: Stichting van het Studentengenootschap “‘t Zal Wel Gaan”.

23 Augustus 1852: Geboorte van Edmond Van Beveren.

200 jaar geleden.

23 Januari 1802: Dood van Jos Clemmen.

10 Juni 1802: Intrede van Mgr. Fallot de Beaumont als 18e Bisschop van Gent.

250 jaar geleden.

10 September 1752: Karel van Lotharingen schiet de hoofdvogel af op de Kouter.

300 jaar geleden.

14 Juni 1702: Pieter Gabreel dient een aanvraag in voor de bouw van “De Wapens van Zeeland”.

400 jaar geleden.

30 Augustus 1602: Een geweldige brand vernietigt de toren van de St-Baafskerk.

700 jaar geleden.

1 Januari 1302: Invoering van het College der 26.

12 Mei 1302: Pieter De Coninck komt vruchteloos in Meulestede de Gentse neringen tot verzet tegen de Leliaerts aanzetten.

800 jaar geleden.

6 Augustus 1202: Geboorte van Margareta van Constantinopel.

H.C.

BIBLIOGRAFIE

In "Ghendtsche Tydinghen" - 2001 - N° 1 - p.42 meldden wij de verschijning van "Archiefbeelden Gent-Centrum".

Een buitenkansje is dat daar een vervolg op gekomen is, nl. "**Gent-Centrum. Deel II**". Terug het product van de samenwerking tussen Frans Van Bost, Ginette Desmet en Beatrix Baillieul. Weer meer dan 200 foto's waarvan u er ongetwijfeld velen voor de eerste maal zult zien.

Formaat zoals vorig deel: 16,5 x 23,5 cm. 128 bladzijden - 690 fr. in de boekhandel.

De opmerking die wij maakten bij het verschijnen van het eerste deel blijft geldig voor dit 2e deel, nl. dat het met de moderne technieken mogelijk moet geweest zijn bepaalde foto's netter te reproduceren, maar dat mag u zeker niet weerhouden u dit boek aan te schaffen.

Verder goed nieuws: Er verscheen nu ook "**Gent Deel III. Het Oosten en het Zuiden.**"

Gebouwd op hetzelfde stramien, maar deze keer samengesteld door Philippe Bockstaël.

Zelfde formaat, 128 bladzijden, 200 foto's. 690 fr. in de boekhandel.

De "Geschiedkundige Heruitgeverij" die zich sinds enkele jaren verdienstelijk maakt met het heruitgeven van oude boeken had het uitstekende idee een anastatische druk te maken van de liederen van Karel Waeri. Dit is een buiten-

kansje voor Gentse heemkundigen, want wie onder hen bezit het origineel? En dit werk was, zelfs in het antiquariaat, vrijwel onvindbaar.

De **“Verzameling der volledige kluchtige en politieke liederen”** die 102 jaar geleden uitgegeven werd bevat meer dan 200 liederen!

Het enige verschil met het origineel is dat er achteraan een Index aan toegevoegd werd, anders gezegd een alfabetische trefwoordenlijst van 20 bladzijden. Wij vinden het wel spijtig dat de Inhoudstafel achteraan niet overgenomen werd, want, merkwaardig genoeg, de titel van de liederen komt niet voor in de trefwoordenlijst. Dat maakt dat iemand die bvb. wil weten waar **“Tone de Knecht”** staat het boek moet doorbladeren om het tegen te komen. Deze kleine bedenkingen doen natuurlijk niets af van het prachtig initiatief van de **“Geschiedkundige Heruitgeverij”**.

Het boek van een formaat van 14,5 x 21 cm. telt 494 bladzijden en kost 1.265 fr. Voor meer details kan men zich wenden tot de uitgever: Kruitmagazijnstraat 1 te 9000 Gent.

Ook het aanhangsel **“De Vetjes”** werd heruitgegeven. Karelke heeft ook een reeks **“ondeugende liedjes”** geschreven die niet bestemd waren voor kinderen. En daar was hij heel strikt in, hij zou die nooit gezongen hebben als er kinderen aanwezig waren. Zij werden dan ook apart uitgegeven.

Deze 28 vetjes kosten 170 fr.

Ook te bekomen in het Documentatiecentrum.

Bij KADOC in Leuven verscheen van de hand van Godfried Kwanten een imposant standaardwerk getiteld **“August-Edmond De Schyver. 1898-1991. Politieke biografie van een gentleman-staatsman.”**

Wij denken niet dat er van veel Belgische politici een dergelijke uitgebreide biografie verscheen als van deze Gentenaar die een zeer belangrijke rol gespeeld heeft in onze nationale politiek.

Dit prachtig boek van een formaat van 22,7 x 15,5 cm. telt niet minder dan 688 bladzijden!

Men krijgt een grondig overzicht van de markante politieke gebeurtenissen in ons land in de periode 1928-1965: de Vlaamse emancipatiebeweging, de crisis van de instellingen en van de economie in de jaren 1930, het beleid van het oorlogskabinet, de repressie en de epuratie, de uitbouw van de christen-democratie, de Konings- en de Schoolkwestie, de internationale samenwerking, de dekolonisatie van de Kongo en de voorbereiding van de grondwetsherziening. Dit alles komt uitgebreid aan bod in

Hoofdstuk I. Een jong en maatschappelijk geëngageerd advocaat (1898-1928).

Hoofdstuk II. De politieke opgang van een katholiek Vlaams burger (1928-1937).

Hoofdstuk III. Minister tegen wil en dank. (1938-1945).

Hoofdstuk IV. De partijvoorzitter. (augustus 1945-november 1949).

Hoofdstuk V. Een *elder statesman* met internationale horizon (december 1949-september 1959).

Hoofdstuk VI. Een bedaagd politicus in een Kongolees avontuur. (1959-1960).

Hoofdstuk VII. De nadagen van een politieke loopbaan. (september 1960-mei 1965).

Volgt dan een epiloog, een besluit, een bibliografie en een résumé in het Frans en in het Engels.

Een boek dat ongetwijfeld onze oudere lezers zal boeien. Het gaat immers over zaken waar zij zelf getuigen van waren en in dit boek zullen zij veel vergeten of voor hen totaal onbekende aspecten van de gebeurtenissen tegenkomen. Het is natuurlijk een absolute must voor al diegenen die geïnteresseerd zijn in de politieke geschiedenis van ons land.

Een 24-tal foto's, waaronder verschillende nooit gepubliceerde, verluchten het boek.

De prijs van 1.500 fr. is zeker niet overdreven voor dit keurig gedrukt boek dat te verkrijgen is in de handel. Mocht men daarbij moeilijkheden ondervinden, dan kan men nog altijd contact nemen met Kadoc - Vlamingenstraat 39 te 3000 Leuven. Tel: 16.32.35.00.

Een tweede imposant boek - maar dan van een heel anderen aard - is het bij Ludion verschenen "**De Sint-Baafskathedraal in Gent van Middeleeuwen tot Barok.**"

Deze monografie maakt deel uit van een reeks over Europese kathedralen. Het behandelt de geschiedenis van de Sint-Baafskerk tot aan het overlijden van Bisschop Triest (1657).

Alhoewel reeds verschillende boeken verschenen over onze kathedraal is dit geen herhaling van wat vroeger reeds geschreven werd. Een aanzienlijk deel van dit boek behandelt de muziek en het muzikale leven in St-Baafs. Tot hiertoe was daar maar weinig over gekend, laat staan gepubliceerd.

De 7 hoofdstukken zijn gebaseerd op vernieuwd wetenschappelijk onderzoek. Het multidisciplinair team dat daarvoor verantwoordelijk was stond onder de leiding van Bruno Bouckaert van de Alamire Foundation, K.U.L. Leuven.

Hoofdstuk 1.

Volksdevotionele Aspecten in de Sint-Jans- en de Sint-Baafskerk (tot omstreeks 1560) door Paul Trio - K.U.L. Campus Kortrijk.

Hoofdstuk 2.

Muziek en Ritueel in de Sint-Baafsabdij: Structuur en ontwikkeling van de liturgie, het Gregoriaans, de liturgische handschriften en drukken door Barbara Haggh (University of Maryland).

Hoofdstuk 3.

Het stenen verhaal van de oudste stadskerk van Gent door Marie Christine Laleman (Dienst Stadsarcheologie Gent).

Hoofdstuk 4.

Sint-Baafs: Abdij, Kapittel, Kathedraal (1536-1657) door Jan Roegiers (Katholieke Universiteit Leuven).

Hoofdstuk 5.

Kathedralen en collegiale kerken: Centra van muziekcultuur in Vlaanderen (Late middeleeuwen tot circa 1650) door Eugeen Schreurs (Postdoctoraal onderzoeker F.W.O. - Vlaanderen).

Hoofdstuk 6.

Het Muziekleven in Sint-Baafs: Uitbouw van een professioneel muziekensemble na 1536 door Bruno Bouckaert (Postdoctoraal onderzoeker F.W.O. Vlaanderen).

Hoofdstuk 7.

De Gentse Kunstverzamelaar en Mecenas Bisschop Antoon Triest (1577-1657) door Erik Duverger (Universiteit Gent).

Het boek heeft een formaat van 24 x 30,5 cm., telt 248 bladzijden en bevat 41 zwart-wit foto's en 73 kleurenfoto's. Wat daarbij opvalt zijn de schitterende kleurenfoto's van Paul Maeyaert.

Het boek eindigt met een bibliografie van niet minder dan 579 items.

Te verkrijgen in de boekhandel. Prijs: 1995 fr. Wie moeilijkheden mocht ondervinden om het zich daar aan te schaffen kan nog altijd contact nemen met Uitgeverij Ludion - Muinkkaai 42 te 9000 Gent.

Tel: 09.233.48.16

Bij het Davidsfonds-Leuven verscheen van de hand van Michiel Heirman "**Langs Vlaamse Begijnhoven**".

In de 14e eeuw telde de Zuidelijke Nederlanden meer dan 100 begijnhoven. Heden zijn daarvan 25 geheel of gedeeltelijk bewaard gebleven.

Dit boekje van een handig formaat geeft een duidelijk en overzichtelijk beeld van wat nog bestaat en hopelijk permanent bewaard zal blijven.

Van ieder begijnhof wordt de geschiedenis behandeld, een begijnhofwandeling, de omgeving en andere merkwaardigheden.

Veel lezers zullen wellicht verwonderd zijn te vernemen dat er in Vlaanderen nog zo veel begijnhoven bestaan. Ze worden allemaal onder de loupe genomen.

Ziehier de lijst van de besproken begijnhoven.

Provincie Antwerpen: Antwerpen - Herentals - Hoogstraten - Lier - Mechelen: Groot en Klein Begijnhof - Turnhout.

Provincie Limburg: Hasselt - Sint-Truiden - Tongeren.

Provincie Oost-Vlaanderen: Aalst - Dendermonde - Gent: Groot en Klein Begijnhof en Oud Begijnhof St Elisabeth - Oudenaarde.

Provincie Vlaams-Brabant: Aarschot - Anderlecht - Diest - Leuven: Groot en Klein Begijnhof - Tienen.

Provincie West-Vlaanderen: Brugge - Diksmuide - Kortrijk.

Ieder begijnhof wordt geïllustreerd met een mooie zwart-wit-foto.

Het boek heeft een formaat van 11,5 x 22 cm. en telt 268 bladzijden.

De prijs bedraagt 545 fr. Te bekomen bij Standaard Boekhandel. Zo niet , contact nemen met Uitgeverij Davidsfonds - Blijde Inkomststraat 79-81 te 3000 Leuven.

H.C.

VRAAG EN ANTWOORD

De heer **André Stijns** vraagt

1° Ik beschik over één exemplaar van een wekelijkse uitgave (kortverhaal) van de uitgeverij "Klokke Roeland" - De Vleeschauwer, Bruiloftstraat 133, Gentbrugge (jaartal?).

Wie kan mij meer vertellen over deze uitgeverij: bestaan van... tot, uitgaven, enz.

2° Het voormalig Bijlokehospitaal werd opgetrokken in rode bakstenen welke gestempeld zijn met de naam "Sugg & Cie - Gand". Waarschijnlijk wordt hier verwezen naar de steenbakkerij. Beschikt iemand over gegevens van dit bedrijf?

Van de heer **Frans Desmet** komt de volgende vraag:

Naar aanleiding van de artikels in de Ghendtsche Tydinghen van maart en mei over Poortakker en de St-Jozefskring door de heer Maurice Michiels, hebben we hier een foto - van rond het jaar 1928 - van de toenmalige Toneelbond "Tot Nut en Vermaak".

Kan er me nog iemand de juiste namen van de personen op betreffende foto mededelen. Zie volgende blz.

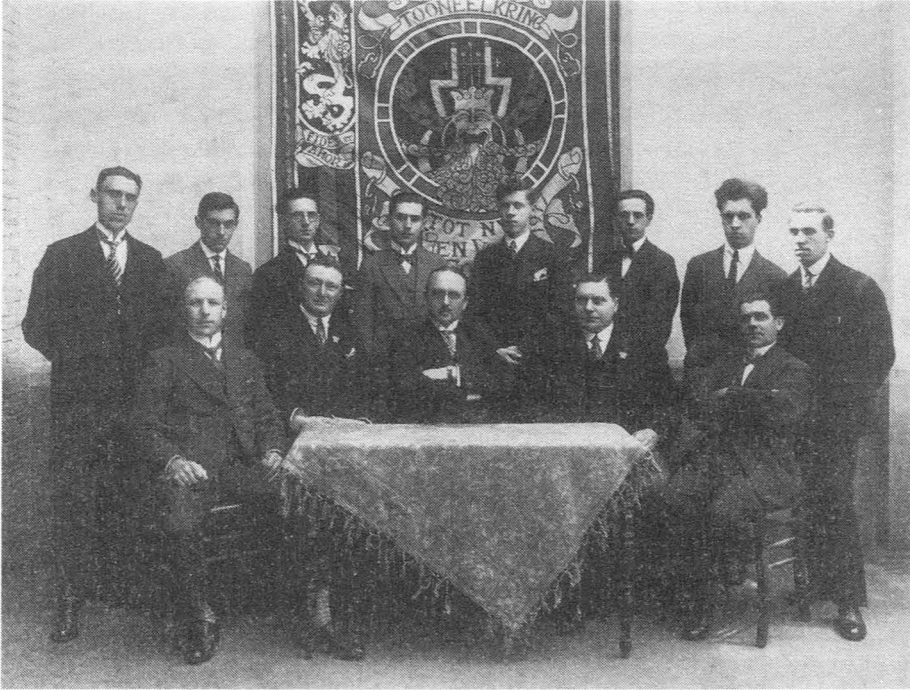
Naar ik meen gaat het om:

Van links naar rechts zittend:

Oscar Vervaeke, Jules Houdaert, Baron Casier (Adrien of Armand?), Frans De Kesel, onbekende.

Staande van links naar rechts:

Maurice Derouwel of Deruwel, onbekende, Leon (?) Vermeire, Gustaaf De Kesel, onbekende, Albert (?) Vermeire, onbekende, Theophile Desmet.

De heer **Bert Goovaerts** (Sint-Gillis-Waas) is een verzamelaar van Belgische kleipijpen.

Uit enkele bronnen heeft hij vernomen dat ook in Gent enkele kleipijpenmakers actief zijn geweest. Hij zou dankbaar zijn voor alle inlichtingen over dit onderwerp.

LEZERS SCHRIJVEN ONS

Van de heer **Jean-Paul Marchal** ontvingen wij volgend schrijven:

Verleden donderdag, 27/09/2001, ontving ik een brief van **Guido De Ceuninck** uit de Eeklostraat te Mariakerke. Hierin schrijft hij ondermeer:

“Enkele weken terug vond de vader van de huidige eigenaar van de villa (foto 6, p.280, G.T. n°5, 15/09/2001), bij het onderhoud van de achtertuin (kant Mazestraat), een roestig, onbruikbaar Mauserpistooltje. Volgens mij gaat het om het wapen van... de oberleutnant die een bui in volle aangezicht kreeg (zie p.281, regel 14, G.T. n°5 van 15 sept. 2001).

Dit bestaat niet meer

De "huizen" van de Schieting" op de Martelaarslaan.